

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

5-számú kis hirdetés egy sor 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.
Helyesírás külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 607.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résszvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, január 14.

Mai számunk több közleményei:

- Vezérelők: Monarchiánk és szövetségeseink**
- Egyről-másról.**
- A transzváli háború.**
- Utazás a levegőben.**
- A szentosi háború.**
- A körmagyar.**
- Agyonlőtt hajtó.**
- A császár szabadságlevele.**
- Mescorszag a Keresztben.**
- Tárcza: A mai világból.** Irta: Csécsi Imre.
- Regény-Csarnok: Dr. Moreau szigete.** Irta: H. G. Wells.

Monarchiánk és szövetségeseink.

Budapest, január 13.

A delegáció tegnapi ülése valóságos demonstráció volt. Demonstráció Ugron ellen és demonstráció a hármasszövetség mellett. Szinte óváczió számba ment az a hatalmas polemia, a mely *Kállay* Béni közös pénzügyminisztertől indult ki s a mely folytatását nyerte *Szilágyi* Dezsőnek argumentumokban gazdag beszédében és gróf *Tisza* Istvánnak, *Tisza* Kálmánnak és még több jeles államférfiúnak meggyőző edelmében. A magyar delegáció ezzel eklatáns bizonyítékát akarta adni annak a ténynek, hogy Magyarországon Ugron Gábor és néhány társa felfogásával teljesen izoláltan áll.

Az osztrák politika látóhatára peremén most is ott lebeg a nagy kérdőjel. Mi lesz, ha a nagy parlamenti anarkia új szereposztással tovább folyik?

Ma még korai volna ezzel az eshető-

séggel szemben tervet kovácsolni. Kétségtelen, hogy nehézségekkel járna az ilyen állapot. Magyarországot is érintené a válság kihatása, ha például a delegáció megválasztása meghiusulna. De a leghatározottabban állíthatjuk, hogy a magyar politika vezérférfiai nem foglalkoztak és ez időszerint sem foglalkoznak azzal, hogy ilyen eshetőségekről töprengve, az 1867: XII. törvényzikket módosítsák. Eről a kérdéstről az illetékes tényezők közt mindaddig még csak bizalmas eszmecsere sem folyt.

Az ezzel ellenkező híresztelések a viszonyok téves megítéléséből erednek. Mert nem szabad arról megfeledkezni, hogy Magyarországon csak az Ugron-párt, Ausztriában pedig Lemischék tüzték napirendre a perszonal unió témáját, de teljesen elszigetelten maradtak. A monarchia mindkét államának törvényhozása a dualizmus alapján áll szilárdan és rendithetetlenül. Mert ez a tulnyomó többség politikai hitvallása.

Most sem azzal állunk szemben, mintha Ausztria részéről a különválást akarnák. Ugyan ettől sincs okunk félni. Erdekeinknek, jogainknak az új kiegyezés erős bástyákat emelt. De disztinváljunk. Ha a közjogi alapelvvel semmiféle kapcsolatban sem álló, külső körülmények tennék egy időre a közös ügyek intézésének jelenlegi módját végrehajthatatlanná, ez nem egyértelmű azzal, mintha céltudatosan a perszonal-unióra irányuló parlamenti cselekményekkel állnánk szemben.

Itt tehát az eljárás is más lenne. Nem az 1867: XII. törvényzikk revíziója következne ilyen esetben, hanem csak „ad hoc“ intézkedés, a mely a kiegyezési törvény szellemében tenné lehetővé, hogy a pragmatika szankcióiban vállalt kötelezettségeknek a felmerült nehézségek elenyésztetéséig is zavartalanul eleget tehesünk. Ez a kérdés azonban még nem áll a magyar politika vezetői előtt s így a részletek feszegetése is korai lenne. Egy azonban kétségtelen: bármely irányban fejlődjenek a Lajthán tul a viszonyok, a politikai anarkia iszapos hullámainak áthömpölygése ellen Magyarországot előrelátással, gondos kezek által emelt erősgátak védik.

De térjünk vissza a hármasszövetségre. Ennek a szövetségnek három évtized óta oly fényes sikere volt az európai béke fenntartásában, hogy azt bátran szilárd védbástyanak tekintheti bárki is minden ellenséges, vagy háborus szándék ellen. A délkeleti háborgások, a balkáni tűzfészek szikrái nemcsak tüzet nem tudtak fogni, de fel sem hatolhattak a hármasszövetség világító tornyáig s ez magában véve is elismerésre méltó eredmény.

De volt e hatalmas szövetségnek más, sokkal fontosabb következménye is. És pedig az, hogy mihelyt a többi állam és különösen Oroszország tudomást szerzett arról, hogy a hármasszövetségnek semmi támadó célja nincs, készséggel járult annak intencióihoz és sietett az európai béke biztosítására.

TÁRCZA.

A mai világból.

Irta: Csécsi Imre.

(Pololvasta szerző a lippai ref. egyházi nőegylet hangversenyén 1900. január 6-án.)

Nem tartom valami nagyon boldognak azt az embert, a ki nem törődve semmivel, megnyugszik mindenben üres nyugalommal és egy tunya hosszú életen át nincs inyére semmi vizsgálódás és ebből származó haladás. Az ilyen életben nincsen semmi áldás és a szó keljes értelme szerint nincs benne semmi köszönet. Igen, köszönet a teremtő iránt, ki a föld gyermekét a tehetség különböző kincseivel ajándékozza meg, hogy azokat a neki adott mérték erejéig felhasználva, tegye szebbé, igazabbá, boldogabbá e rövid életet. En, mint a vallás embere, ezt tartom: „mindeneket megvizsgáljatok!“ Hiszen isten adott a munkára erőt és ha az igazság törvényének határai között fejtjük ezt ki, ez az okos emberhez legméltóbb istentisztelet. Megismerhetünk e világban sok mindent, jót és rosszat, és valóban nagy érdem, ha azt, ami jó, megismerjük, megszeretjük és megtartjuk.

Valamiképpen ne tessék megjedni: nem akarok én most prédikációt tartani, népies szólammal élve: falra borsót hányni, oh nem! Csak egy pár képet, vagy nem tudom én mit,

óhajtok itt a számomra kiszabott néhány percz alatt bemutatni, vagy jobban mondva, egy-két tükördarabot. Ha valaki, meglátva magát, lelki képét benne: mosolyog, s megelégedett a képpel: jó, — ha pedig torznak találja azt, mit eddig, mint leghibátlanabb s legbecsesebb én-jét, imádott s e felett boszankodik: hát az is jó. Nekem se így, se úgy nincsen benne semmi károm. Ha pedig valaki magában amugy magyarán összeszid: azt meg egyenesen az én javamra lehet betudni, mert a ki haragszik, annak nincs igaza. Hogy miért nincs igaza, azt én most hamarosan nem tudnám megmondani.

Közönségesen azt szokták az emberek emlegetni, hogy a régi világ jobb volt a mainál. Bizony ezt, mint itéletet nem könnyű kimondani. Hát ki ismerte azt a régi világot? Könyvekből, gyér feljegyzésekből ismerjük csak s ha a mai világot és életet egy század mulva szintén könyvek és feljegyzések nyomán fogják ismerni: vajjon tökéletes lesz-e ez az ismeret? Aligha. Pedig ma már az események és viszonyok ismertetése ugyszólván napról-napra történik s a jövő emberének feladata, ki a mi korunkat akarja vizsgálat tárgyává tenni, meg lesz könnyítve a források bőségében. De még ez sem adja vissza hiven az élet képét. Avagy talán öreg emberek elbeszéléseiből ismerjük meg a multat s hasonlíthatjuk össze a jelenet? Olyan ez, mint mikor a gyermeki édes

emlékek teszik tündériessé előttünk a letűnt s általunk már átélt idöket. Minél messzebb távolodunk a multtól, annál ragyogóbb színben tünik az fel nekünk a jelen kopott egyszínűsége mellett. Azonban az elmondottak ellenére is azt tartom, hogy a régi világ jobb volt a mainál, mert egyszerűbb, nyugodtabb s viszonyában sokkal bensőbb volt. Szerette a költőiséget, táplálta azt, míg a mai világ száműzni szeretné azt a megismert valóság rettenetes birodalmából. Sikerül-e az neki, az a jövő titka; de én nem hiszek e balsikerben, mert az emberiség életének legörületebb forgatagában is lesznek mindig álmódok, lesznek költők, kik e világ szürkesége felett még egy másik tündérvilágot alkotnak önmaguknak. Ez küzdelem a boldogságért és azt mutatja, hogy a nemes lelki vágyakat nem tölthet be mindenkor a rideg való.

Régen nagyobb volt az általános külső jólét és mégis teljes őszinteséggel ragaszkodtak az emberek valláshoz és költészethez. Ma mindenütt a nyomor panaszló kiáltása zajgat, az emberek nagy tömege szenved és épen a szenvedők tábora veti meg a vallást és költészetet. Szenvéd — hitetlenül, nyomorog — a vigasz reménye nélkül, betegágyban fetreng — s eltaszítja magától az orvosságot. Minő örületes állapot! Hanem vallás és költészet, az emberiség e védő angyalai, hivatva vannak enyhíteni minden emberi nyomorúságon, hogy a világ valahára tisztán fölismerve

Van ennél más, Magyarországra nézve sokkal fontosabb szempont is a Németországgal való szövetség. S ez a nemzetiségi szempont, a melyet Tisza István jelzett is röviden, de opportunusból a delegációban nem akart fejtegetni.

Nekünk a német hegemoniától éppenséggel nem kell tartanunk. Németjeink, néhány zöld szásztól eltekintve, hazafiasak és magyar érzésűek. Többi nemzetiségeinkről ezt kevésbé lehetne mondani. A tót, horvát, szerb és talán még a rutén is mindjárt hatalmas támaszt látna nemzeti aspirációinak megvalósításában, mihelyt Oroszországgal lépne szövetségre. Igaz, hogy Oroszország ilyenemű támogatásától nem kellene tartanunk, de hogy titokban nálunk annál vigabban folynék az aknamunka, no azt bizonyosra lehetne venni.

Egyéb tekintetekről most nem is szólnunk, eléggé megvilágították azokat már a sajtóban, de különösképen tegnap és tegnapelőtt a delegációban. A kit netalán megtévesztett volna Ugron Gábor egyik másik argumentuma, azokat is teljesen ki kellett, hogy ábrándítsák az elhangzott hatalmas ellenérvek.

Magyarország méltán ragaszkodik a hármasszövetséghez. (B. sz.)

Egyről-másról.

(Ujra tél. — Segítség a munkásokon. — Az udvari bál. — Tempora mutantur. — Koronás vőlegényjelölt. — Koncertek a redoutban. — Egy szomorú epilógus.)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Gróf Vay Sándor.

Akárhogy örültünk a lágy, tavaszi napoknak, megint csak tél van. Az emberek fájlódva hajtják föl a bunda gallért és ismét csak álmodnak a tavaszról. Már t. i. a kinek van bundája, a melyeknek főlhajthatja a gallérját. A többségnek nincs — ezek természetesen még jobban fázhatnak. Soknak munkája nincs. Az ilyen aztán éheznek is.

Az utóbbiakon akar segíteni Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a munka-közvetítés című intézménnyel. Szerény, nem sokat mondó cím, de annál nagyobb horderejű a jövőre nézve. Nagy aranyu konzeszczió ez, messze menő célzattal, mely a munkások sor-

sának okos, energikus és céltudatos intézésével a legszerencsésebben és leghathatósabban szolgálhatja anyagi és erkölcsi, nemzeti és nemzetgazdasági érdekeinket a magyar munkások képzését, a magyar iparra is célozza később ez a vállalat, amely a kenyéradás által elejét lesz veendő a szocializmusnak.

A nagy urak pedig mulatnak — mert ha nem is a régi jó kedvvel, csak mégis eljött a farsang az idén is. Bécsben 9-ikén tartották meg az első udvari bált. Érdekes volt ez, mert Rudolf trónörökös árváját, Erzsébet főhercegnőt most mutatták be a világnak. Evék óta nem volt ilyen fényes bálja a bécsi udvarnak, s a főhercegnők, az arisztokrácia tagjai vették fel a szebbnél-szebb toillettekkel. *Mária-Jozefa* főhercegnő ruhája valóságos színpompás volt, megszámlálhatatlanul a legbrilliansabb festmény is.

Budapestben is megindult a farsang. Igaz, hogy nagyon lassan. Az országos kaszinó kalikó-bálja volt még a leglátogatottabb. Ezen megjelent *Milán* király is. A régi viveur — amint intimusai mondják — meglehetősen közönyössé lett már a mulatságok iránt. Még a Magyar Színház *Asszony regiment*-je se nagyon mulattatta és otthagya páholyát a 2-ik felvonás után. Tempora mutantur . . .

Sándor király, *Milán* papa fia is járt nálunk az elmúlt hetekben. Amint a szalon-pletyka suttozta, háztűznézni tért be ősi koronázó Pózonya. *Frigyes* főherceg leányai közül szeretett volna egyet kiválasztani Szerbia trónjára — de hát még eddig csak a szándéknál maradt minden. Ős-Habsburg gondolkozik — és talán nem is fog egyebet cselekedni.

A farsang, mintha a zeneévnak is folytatása lenne az idén. A filharmonikusok utolsó koncertjének egyik eseménye *Butykay* Ákos szimfóniája volt. Magában véve már eseménynek mondható az is, hogy nagy zenekari társaságunk magyar kompozíciót ad elő, — de mennyivel szenzációsabb a dolog, hogy a legnehezebb műformával magyar ember foglalkozik, még pedig a nemes osztályból — de tetőfokát abban éri el a szenzáció, hogy ez a magyar gentry-fiu a legkomolyabb tudású, legképzettebb zenész, aki hibátlan technikával, fényes hangszereléssel róttá össze nagy stílusú szimfóniáját. Az írás mesterségével foglalkozó magyar nemes ember régtől fogva nem ment ritkaság számba — de zenével foglalkozó gen-

trynk nagyon kevés volt. Zenetörténetünk mint ilyet *Fáy* István grófot említi, aki *Csermákot* is lelkesen pártfogolta. Különösen régi magyar zenei emlékeink összegyűjtésében tett kiváló szolgálatokat *Fáy* István s ugyancsak ebből a családból, *Fáy* Gusztáv, *Andrásnak* a fia volt egyike legkiválóbb zeneszerzőinknek. *Fáy* Gusztáv önálló, nagyobb koncepcziójú műveket is komponált. Így *Camilla* című dalművét többször előadták a nemzeti színházban. Később azonban, a nálunk szokásos szűkkeblűség, kicsinyeskedés elkedvetlenítették a genialis kompozítort. Zongorája hónapokig érintetlenül maradt és korán is elhunyt, nagy kárára zeneirodalmunknak.

A nemesi osztályból került még ki *Ábrányi* Kornél, zeneirodalmunknak máig büszkesége. A népdalokat művészies formába ő öntötte először, éppen úgy, ahogy a csárdás táncot szalonképessé tette *Wenckheim* Béla báró.

Érdekes, hogy a régi budai redoutban, már a múlt században táncoltak magyar táncot. De ebben nők nem vehettek részt, csupán férfiak jártak. Rende által, *József* nádor fiatal felesége, *Alexandra* Pawlowna orosz nagyhercegné tiszteletére rendezett bálon volt ez. *Pompás*, piros formaruhába öltözött tizenkét nemes ifju járta a verbunkost, még pedig olyan délczag büszkeséggel, hogy az orosz nagyhercegné a szó szoros értelmében el volt ragadtatva. Ujra óhajtott látni a táncot s megkérte *Gosztonyi* Mihály főbíró, járják el még egyszer az ifjak. Noha nagy fáradságukba került ez és csákójuk alól patakzott a verejték, teljesítették a magasrangú hölgy kívánságát.

Mikor még a palatinus udvarnag volt Budán, általában egymást érték az udvari ünnepek. Ma nincs udvar Budán. Sötéten bámulnak le a Duna zajló tükörére a leeresztett redőnyös ablakok, s a várkert-bazár száraz fái közt szomorú sóhajtás kél. Egy királyi arany suttoznak a leveletlen fák, a ki még ifju volt, szép és ragyogó, itt tartotta udvarát Budán, *Mátyás* király palotájában. Fény, zene, tánc járt nyomába — és ott vigadt körülötte szépséges szép magyar leányával együtt a magyar ifjuság virága. Aztán szomorú lett a királyasszony — és végre tör verte át nemes szívet. Azóta csöndes Budavára, az ő számára még most építi a hü magyar nép az *Örökimádás templomát* . . .

nemtől, ne forduljon el többé azoktól. Ha mégis ellenők fordul, mint gondviselője ellen az örült akkor igazán reménytelen a jövő. Mert hiába, a külső és belső viszonyok mindig összefüggésben vannak egymással. Az igazat és jót meg nem ismerve, nem követve: marad a világ testi és lelki nyomorúságban időtlen időnkig.

Azt állítottam, hogy a mai világ nem elég egyszerű, nem nyugodt s viszonyaiban nem eléggé benső. Bár rám czáfolna az élet, bár a gondolkozók tapasztalása ellenem bizonyítana!

Csak egy példát. A családi élet olyan-e ma, mely minden szívet megnyugtatóssal tölthetne el? Igen, vannak tündöklő példái most a családi életnek, de ki tagadhatná, hogy mennyi szomorú állapot jut a nyilvánosság tudomására naponként! Mennyi gyásza a boldogtalanságnak! Es mennyi marad örökre elrejtve az emberek szemei elől! Ki veheti számba a titkon hullatott könyveket, a mosoly alá rejtett lelki sebeket?

Boldog, tiszta szerelem! Hová tűnt el a te fényes országod? Oh beh sokszor elfoglalja helyedet a szívből, mint egy bitorló, az érzéki lázas indulat, melynek lobogása csak futó percek életéhez van kötve. Es ha ily muló alapon köttetik a frigy a nő és férfi között: lehet-e a családi életben szó nyugodt bensőségről, boldogságról? Az érzéki fellobbanás

görögtüze kizárja két léleknek kölcsönös megismerését. A tiszta látáshoz napfény kell: a fenséges szerelem világossága. A házasságban ez a kölcsönös megismerés lenne az igazi kauczió, mert nem a külső, hanem a benső megélhetés lehetőségét biztosítaná minden vesztély ellen.

Van-e kellő gond fordítva mindenütt, otthon és iskolában a nevelésre, mely nélkül az ember minden fény és csillogás ellenére durva és műveletlen marad? Nincs valami visszatartóbb, mint a művelt ember — műveletlensége. Ellenmondás ez ugy-e, vagy legalább annak látszik, de figyelj meg, szíves hallgatóm, az életet s tapasztalni fogod, hogy ha a nemes, örök emberi érzelmek jogán a vétkező előkelőt figyelmezteted durvaságaira: betöri fejed, párbajra kényszerít s addig mesterkedik, míg te vagy végre kikiáltva alávalónak ország és világ előtt. Tanuja voltam általánosan tisztelt férfi nőkkal szemben mutatott illetlen, bántó magaviseletének s midőn őt, bizalmas körben, talán legjobb barátja figyelmeztetni merte: hahotára fakadva kiáltott fel: elmaradtál a világtól, barátom, ez ma a divat, ez ad ársiót ma a társaságban! Hát legyen neki az ő hite szerint, de ez az irány nem félemlít meg bennünket annyira, hogy nekünk is ne legyen meg a magunk véleménye — ő róla.

Es az a szomorú, de sokszor kacagásra ingerlő tünet, az idegesség miben leli magyarázatát? A nehéz, a tulsok munkában? Ugyan

ne ámítsuk magunkat! A hadviselő ősök munkája, szünetet nem ismerő küzdelme mégis csak más volt a csatatéren, mint a mai embereké a műhelyben, vagy a füstös irodában és mégis volt-e régen a munkának annyi szánandó nyomorekja, mint mai időben? Ott a baj, hogy az emberek nem élveznek lelki nyugalmat, külső, anyagi életet élnek, a jobbik enről megfelekednek. Az anyagihoz való egyedüli és feltétlen ragaszkodás pedig megbozszulja magát rendszeren.

Az elmégesedett bajt — méreggel akarják gyógyítani. A méreg csak ritkán válik be gyógyszernek. Az ideges kor olvasmányai, szindarabjai idegizgatók, az eraberi érzékiségre számító. Hol a fenség az irodalomból, hol az egészséges és tanító komikum, hol az élet sója, fűszere, a derítő humor? Elfoglalja helyüket a szellemeskedni akaró trágárság, a bűn dicsőítése, az igazságok felett való üres élcelődés. Kinevetik a *Robinson* olvasó ifjut s megjósolják, hogy ügyetlen, félszeg ember válik belőle. Lehet, hogy ügyetlen lesz a gazsággal szemben, a kérkedő szemtelenség tolokodása mellett a szó is torkán akad, de elgátételül szolgálhat neki a fonákosság zürzavarában a mély érzelm, a szív, a lélek igazságainak megvesztegethetetlen szeretete.

Az egyeszerűség a legnagyobb disz. Az igénytelenség a szív ékszere. Az öltözködésben nemes izlést mutató ember külsőleg is mindig többet ér a cifrázkodónál, a divat majmánál.

TAVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 13. (Saját tud. táv.)
A képviselőház csütörtökön ülést tart, melyen a kvótában történt döntést fogják előterjeszteni.

Az orosz udvarból.

Pétervár, január 13. (Saját tud. táv.)
Az özvegy csárna a trónörökös nagyherceggel és Alexandrovna Olga nagyhercegnővel Gacsinából Pétervárra költözött.

Az olasz nagykövet.

Bécs, január 13. (Saját tud. távirata.)
Nigra gróf nagykövet visszaérkezett szabadságáról és újra elfoglalta állását.

Az áruló titkár.

Róma, január 13. (Saj. tud. távirata.)
A Popolo Romano jelentése szerint a hadügyminiszteriumnak az a hivatalnok, a ki ellen fegyelmi vizsgálat van folyamatban, Minghetti Arthur altitkár. Minghetti állítólag benső barátja egy jól ismert francia levelezőnek és összeköttetésben áll egy katonai attaséval. Ennek az összeköttetésnek a mivoltáról azonban semmit sem tudnak.

Bányász-sztrájk.

Troppau, január 13. (Saj. tud. távirata.)
A Karolina- és Salamon-aknában ma reggel a munkásoknak majdnem fele szállt le. A Duiza és a mély-akna munkásai csaknem mind, a polnisch-ostrai Terézia-akna munkásainak pedig körülbelül fele sztrájkol. A witkowitzi kőszénbányák valamennyi aknáiban és az északi vasút p-ostraui Hermene-Hild-aknájában teljesen szünetel a munka. Valószínűleg a Jakab-akna munkásai is csatlakoznak a sztrájkolókhöz. A munkások vezetői elvesztették minden befolyásukat.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 13.

Londonból czáfolatot hoz a táviró a tegnapi Párison át jött hirre, hogy Ladysmith a burok hatalmában van, sőt még a környék domináló pontjainak bur kézre jutásáról „sem tudnak beavatott helyeken semmit”. Ovatos czáfolás, a mely minden lehetőséget nyitva hagy. Hogy a Ladysmith teljes megadásáról szóló hir korai volt még, az bizonyos, de hogy az újabb osztrómok közelhozták ezt az eseményt, az is bizonyos.

A párisi *Matin*-nak van ma megint egy feltűnést keltő értesülése, a mely akár igaz, akár nem, erősen foglalkoztatja a diplomáciai köröket. Azt írja ez az ujság, hogy Anglia a Dél-Afrikából jövő diplomáciai leveleket felbontatja és tartalmukat megváltoztatja. — A háboruba így a teljes semlegesség mellett is lassan-lassan bevonulnak a diplomáciai kérdések nehéz bonyodalmai.

A küzdelem, a mely most Ladysmith körül folyik, igen érdekes. Buller közel egy havi szünetelés után vette fel újra a harcot. A Colenso mellett mult hó 15-én szenvedett veresége megtanította arra, hogy hiábavaló próbálkozás szemközt támadni a burok csatavonalát, a melyet a Tugela folyó is erősít, s a hol a kitűnő czéllövő burok jó Mansen-ismétlő-fegyvereikkel fedett helyről védekeznek. Most a megkerülés és oldalba támadás taktikáját vette elő Buller. A várakozás ideje alatt jelentékeny megerősítést nyert tábora. Az ötödik hadosztályból öt zászlóaljat kapott, ehhez néhány gyarmati önkéntes csapatot és igen sok ágyut.

Két ponton fenyegetheti a burokat komoly veszedelem: keletről Weenen felől, nyugaton Springfielden át. A keleti oldalon a támadásnak az a hátránya, hogy a Tugela alsó folyásán kell átmenni, a hol medre jóval szélesebb és mélyebb; előnyös azonban ez az irány, mert beleesik az angolok általános hadműveleti és visszavezető utjába, s így ha a támadás nem sikerül az Estcourt—Wesston—Pietermaritzburg közti vasuti vonalhoz vonulhatnak vissza. — Nyugat felől előnye lenne a támadónak, hogy a Tugela felső folyásán kell átgázolnia, de veszedelme az, hogy ha balul üt ki a vállalkozás, s a burok Colenso felől délnyugati irányban

támadják az angolokat, ezek leszorulnak az Estcourtba vezető útról, s Basuto-föld uttalan hegyszakadékaik közé szorulnak.

Buller, úgy látszik, mégis az utóbbi kerülőutat választotta. Springfieldet tegnap megszállotta s a Tugela hidját hatalmába kerítette. Ha sikerül Buller terve, akkor délnyugatról fog Ladysmithre törni s ha győz, evvel egyben lehetlenné teszi a burok visszavonulását a Tintwa és Nan-Reenen hágókon. Hihetőleg ez a lehetőség volt döntő sulyu akkor, mikor Buller a támadás tervét a nyugati vonalra helyezte.

Ha a celensoi veresége idején próbálkozott volna Buller evvel a terrel, talán sikerül keresztlüvinnie, mert akkor a burokat ezen a vonalon készületlenül találja, de azóta közel egy hónap telt el s a burok megerősítették védelmi pontjaikat. Ma már nem kisebbek a nehézségek itt sem, mint voltak a mult hó 15-én Colensónál, sőt, ha úgy van, mint Buller távirja, hogy a Tugela árad, még nagyobbak is. Mindenesetre izgatón érdekes így a helyzet s a közeli napok nagy események hírét fogják hozni.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, január 13.

Earl of Ava, *Dufferin* marquisnak fia behalt az e hó 6-án Ladysmith előtt kapott sebekbe.

London, január 13.

A Reuter-ügynökség jelenti *Laurenzo-Marquez*ből: Hir szerint fegyveres szvázik betörték Transzvál határterületére és sok kaffert megöltek.

Páris, január 13.

Az *Intransigeant* jelentése szerint 411 francia katonatiszt Transzválba utazott.

London, január 13.

Arról, hogy a burok a Ladysmith körül emelkedő összes halmokat elfoglalták, a mint a brüsszeli lapok jelentették, itt beavatott helyeken semmit sem tudnak.

Páris, január 13.

A *Matin* azt a szenzációs hirt ujságot, hogy Anglia a Dél-Afrikából jövő diplomáciai leveleket felbontatja és a levelek tartalmát megváltoztatja.

Az élet megengedett örömeinek élvezésében a mérték sok keserű csalódástól megóvjá az embert s minden téren érezhető békéltető hatása. Becsüld meg a magad kevesét s ne irigyeld másnál a felhalmozott felesleget. Akármilyen hatalmas vagy, akármilyen bőségében vagy a földi kincseknek: azért nem tudom hány terített asztal mellett is csak annyi a te igaz részed, a mennyit az okos mérték számodra kijelöl. Jó, ha valaki megérti az okos szót, de süket füleknek bizony hiába beszélünk.

A pénz! a pénz! Ez ám a bökkenő. Mondja Petőfi. Ez okozza a férfi közönyét minden magasabb iránt. Ez teszi ma a barátságot is rideggé, számítóvá s nem egyéb az ilyen barátság, mint az önző érdekek palástja. Így támadnak a klikkek minden téren: az érdek véd- és dacz-szövetségei. Nem érnek rá gondolkodni valami nemesebb hivatásról, nem érnek rá érezni, a szivre figyelni. Es az erősebb nem e magaviselete hatással van a gyöngébb nem életére is. Külső dolgok szeretetében keresi mindenki a boldogságot. Vajjon megtalálják-e? Ez a kérdések kérdése. Ha valaki megtalálja, legyen az övé, nem irigyeljük tőle. De ahoz minden szerencsétlennek joga van, hogy az ő állapota iránt ne legyünk közönyösebbek és érzéketlenek. Ha tiz fillérem van s a mellettem álló embertestvérnek nincs egy sem: én annak már adósa vagyok. Es ez a legszebb becsület-

beli adósság, melynek törlesztésével nem szabad várakozni. Ez nem ismeri és nem türi a prolongációt.

Mindennek megvan a maga ideje. Az a baj, hogy e szabályt az emberek minden lépten-nyomon eltévesztik vagy megtörik. Ki van adva a jelszó valamire s mielőtt azt teljesen megértenék, cselekednek s e cselekedet balul üt ki, nem sikerül. Megelőzik a cselekvés igaz megérett idejét s ezt bünteti meg a kudarc. Eszembe jut itt az egyszeri káplár, ki a tudatlan ujonczot imigy oktatta teljes bölcsességgel: bolond, ne akkor kanyarodj, mikor azt mondom, hogy *kanya*, hanem mikor azt mondom, hogy *rodj*: akkor kanyarodj! Sok ilyen rosszul sikerült kanyarodás van az emberek társadalmi életében. Közlebbi részletekkel azonban most nem szolgállok.

Hagyjuk a többi. Ne raboljuk a drága időt a tánczról, mely ugyis a régi jó világ hamisítatlan öröksége. Ezen nem ront semmiféle modern áramlat. Kiállja minden idők próbáját. Jól van ez így és azt a néhány szót, mit még mondani akarok, nem a türelmetlen boldog ifjusághoz, hanem az én kedves kollegáimhoz intézem. Ne tessék félreérteni: midőn kollegákat említek, nem papokról, s hanem a feleséggel megáldott férfiakról szólok, már pedig a papok legnagyobb részének nincsenek feleségeik s azoknak hiába beszélnek. (Sokszor is elgondolko-

zom felette: hogy tudnak ellenni asszony nélkül!) Tehát kollegák, feleségtartó férfiak, ti tudjátok, hogy milyen édes iga az a házasság. Mennyit elnéz, megbocsát a tiszta szerelem! Ha ránk kap is olykor az asszony, ha papucshősnek titulál is az érett szőlőt is savanyunak mondó irigyek serege: mi tudjuk, hogy igazunk van, mert a „szerelem mindent pótol, a szerelmet nem pótolja semmi!” Es az ilyen házasságban élők megőrzik a szív érzelmeit, fogékonyak a könyörületre s nem panaszkodnak elégedetlenségről még a mai világban sem.

Tán nem is úgy van minden, a hogy én elmondtam. Tán ez összejövétel is ellenem bizonyít s a jótékonyság lángjában égő női szívek megszegyenitenek engem az elmondottakért... Legyen úgy, megadom magamat. Lipának megvolt történelmi nevezetessége a multban: Erdély kulcsának tartották. Meglesz e nevezetessége a jövőben is, ha így halad a nők buzgalma az evangéliomi tiszta elvek terjesztésében: kulcs lesz az enyhület, a vigasz szelenczójének megnyitásban.

Ha pedig ez a felolvasás mindenre illik, csak a mai világra nem s pitykéhez varrtam a subát: feleljen érte a hosszúsói tisztartó, a ki előre bekérte felolvasásom címét. Abban a kivánságban egyébként kibékülhetünk, hogy a lippai szegény eklézsia védangyalai sokáig éljenek!

Utazás a levegőben.

— A legújabb kormányozható léghajó. —

Arad, január 13.

A bécsi léghajós egyetben érdekes előadást tartott *Hinterstoisser* Ferencz főhadnagy, a katonai léghajós tanfolyam parancsnoka a *Zeppelin*-féle léghajóról. Ennek a gépezetnek, a melytől óriási eredményeket várnak, már az őszszel készen kellett volna lennie s a bodenitő fölött próbautat tennie, de — a mi egy ily óriási műnél könnyen érthető — nem készült el idejére s csak most a tavasszal valósul meg egészen.

A milyen nagy az előleges hire a *Zeppelin*-féle léghajónak, ép olyan keveset tudunk eddig róla. *Hinterstoisser* főhadnagy az első, a ki látta és szakértői leírást adott róla. A ballont 800.000 márka költséggel készített egy német léghajós társaság.

Zeppelin léghajójánál a ballonhüvely 17 ballonnál áll, a melyek egyenkint 4, illetve 8 méter hosszúak és 11.3 méter átmérőjűek. A ballonok együtt körülbelül 11.000 köbméter ürtartalmuk és hidrogéngázzal megtöltve 12000 kilogram az emelő, illetve teherbíró erejük. Szélnek fekvő legnagyobb lapterülete 100 négyzetméter.

A 17 gázzaltali hüvely egy egyszerű alumíniumrác szerkezetből készült csőbe jön, a melyet acélbronz drótok és finom kendermadzag segítségével megerősített 16 kereszt-fal övez. Ez az ezer és ezer drótból és zsinorból készült hálószerű alkotmányával körülfont rács-vár helyettesíti az eddigi kormányozható hajók hálóját. Konstruktív okokból a rácsalkotmány némi vastagsággal is bír, de ez mindössze 180 milliméter, a mi bámulatosan csekély. Az eddig még senki által nem használt alumíniumrácsháló körül egy hüvely van kifesztve, amely fönt vízhatlan tető módjára van megerősítve, alsó részén egészen vízálló.

A ballon egész hossza 128 méter. (Giffardé csak 44, Tissandieré 28, Dupuy de Lomeé 36, Haenleiné 40.5, Renardé és Krebsé 50 és Schwarcé 47 méter volt s ezek a legnagyobbak voltak eddig). A rendkívül hosszúság óriási előnye a hajónak, de egyben gyengéje is. Viszonylag kis keresztmetszet mellett aránylag nagy hosszúsággal a ballon ürtartalma és evvel emelőereje a lehető maximumra emelkedik. Ezt a szerkesztő el is érte. A két végétől mintegy 25—25 méternyire van elhelyezve a két alumínium pléhből készült pontonszerű masszív csolnak; mindegyikben 15 lóerejű Daimler-motor van, a melyet erős alumínium-rácsszerkezet erősít a hüvelyvázhoz. A két csolnakot függőhid köti össze egymással; ez is a hüvelyvázra van erősítve zsinórokkal.

A csolnakokból két csavar kap forgási erőt szijtransmissio után. Ezek közül az első négy szárnyu, a hátsó hármas. Az átmérőjük meglepően kicsi, mindössze 1.5 méter, holott Giffardé 3.4, Tissandieré 2.8, Dupuy de Lomeé 9, Renard és Krebsé 7, Schwarcé 2, illetve 2.75 méter. — Evvel szemben a forgások száma *Zeppelin*-nél igen nagy. Állítólag 1200 percenként.

Ez 64 méteres sebességnek felel meg a Renard és Krebs 22 méteres és Giffard 18 méteres sebességével szemben. — Természetesen ezek a csavarok is alumíniumból vannak készítve és formára hasonlók a *Schwarcé*-hoz, a mely a múlt évi müncheni sportkiállításon az ő ballonnja rácsszerkezetének egy részével együtt volt látható.

A mi a hajtóerőt illeti, ebben jelentékenyen felülmúlja *Zeppelin* minden elődjét. Giffardnak 3, Tissandiernek 1.5, Dupuy de Lomeának 2, Renard és Krebsnek 8.5, Schwarcznak

12 lóerejű motora volt, *Zeppelin* 30 lóerővel képes haladni. Loessel formuláját véve alapul, e szerint szélcsendben másodpercenként 9 méter, óránként 32.4 kilométer sebességgel haladhat, ellenszél mellett megfelelően 5, esetleg 4 méterrel, vagyis óránként 15.4 kilométerrel. Óriási haladás ez is az eddigi eredményekhez képest.

Veszedeleme a rendkívül elmés szerkezetnek csak a rácsalkotmány aránytalanul gyenge építése. A kísérletek mutatják majd meg, nem hajlik-e el a levegőben kifli formára, vagy pláne középen ketté törik. Szakemberek nagy reménységgel várják az eredményt, — mi laikusok bennük bizva, a világ új képéről álmodozunk, a melyet a kormányozható léghajó teremtene, uttalan utakon nagy gyorsasággal juttatván el bennünket a levegőben át, a hova vágyunk vezet.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Czigányszerelem*, bohózat. Este: *Baba*, operette. (Páratlan bérlet.)
Hétfő: *Fedora*, dráma; *Tövölgyi Margit* fellépte. (Páratlan bérlet.)
Kedd: *Marianna*, dráma; *Tövölgyi Margit* fellépte. (Páros bérlet.)
Szerda: *Ripp van Winkle*, operette; *Szőnyi Ilona* fellépte. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: *Baba*, operette. (Páratlan bérlet.)
Péntek: *A varázshegedű*, operette; *Paraszt-szívek*, népszimű. (Páros bérlet.)
Szombat: *Bibliás asszony*, operette. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: *A zigmándi kispap*, vígjáték; *Assael Aranka* fellépte. Este: *Baba*, operette. (Páros bérlet.)

* **Dérit szerződtette az Opera.** Április elején *Déri Jenő* már szerződött tagja a m. kir. Operának. Ma jött le Budapestről a szerződése, a melylyel három évi időtartamra, fokozatosan emelkedve, 4000, 5000 és az utolsó évben 6000 forint fizetéssel hőstenorjává avatta az Opera a mi éveken keresztül kedvelt és elismert színészünket.

* **Tövölgyi Margit vendégjátéka.** *Tövölgyi Margit* hétfőn és kedden lesz színházunk vendége. Mint *Leszkay* igazgatót értesítette, már vasárnap délután érkezik meg, hogy hétfőn délelőtt nyugodtan próbáltassanak *Fedorából*. A darab nagy férfiszerepet, *Ipanof Lorist Pethes* Imre játssa. A darabban résztvesznek *László Gyula*, *Mezey Péter*, *Gáthy Kálmán*, *Bács Károly* és *Harmath Józsa* is. A hétfői előadás páratlan bérletben lesz, miután vasárnap este a *Baba* bérletében kerül színre. A páros bérlet előtt *Mariannát* fogja *Tövölgyi* játszani kedden.

* **Az aradi közönség ítélete.** A jövő hét színházi mozgalmasságában érdekes este lesz a szerdai. Akkor lép fel *Rip van Winkle* Lisbet szerepében *Szőnyi Ilona*, *Szőnyi István* kassai főerdőmester leánya. A kisasszony Budapesten elvégezte a zene és színművészeti akadémiát, mi alatt külön tanult még énekelni *Passy-Cornet* énekmestertől. A színpadra vonza a hajlandósága, atyja azonban csak úgy adja a lépéshez beleegyezését, ha részrehajlatlan jóizlésű közönség mond véleményt képességeiről. A kassai közönség izlésében *Szőnyeiék* természetesen megbiznak, azonban sokkal nagyobb szerepet játszanak az odaváló társas életben, sem hogy a közönség ítéletét a személyes vonzalom nem befolyásolná. Az aradi közönség tehát magatartásával szerdán egy fiatal, eddigi tanítóitól tehetségesnek mondott leány pályaválasztásában fogja kimondani a döntő szót. A szerdai föllépés iránt az aradi és kassai szintársulat körében igen nagyfokú az érdeklődés, mert *Szőnyi* főerdőmester régtől fogva a Kassán játszó szintársulatoknak „Pista bácsija” afféle önkéntes intendans, a ki minden színésznek nemcsak tudja az ügyét-baját, hanem a hol lehet, segít is rajta.

* **Paraszt-szívek.** Érdekes premiére lesz a jövő héten színházunkban. *Ballassa Armin* szegedi ügyvéd és színműíró „*Paraszt-szívek*” című népsziműve kerül előadásra, melyből a próbák már javában folynak. A népszimű a hőmezővásárhelyi szinkör megnyitása alkalmára íratott és azzal avatták fel a szinkört. A népelet közvetlen megfigyelőjeként jelentkezik a szerző e darabjában, melynek megkapó meseje, szép anyanyelvezete és ügyes drámai szerkezete a bírálókat legnagyobb elismerését vívta ki. Az érdekes darab az ország nagyobbszínpadjait már bejárta és mindenütt a közönség nagy tetszését nyerte meg. A próbákból ítélve, nálunk is sikert fog aratni.

* **Kubelik Jan aradi hangversenye.** *Kubelik Jan* az egyetlen *Paganini* epigon, a ki csodaszzerű művészetével valóságos lázba hozta a fővárosi közönséget. F. hó 21-iki aradi hangversenye iránt is óriási az érdeklődés. A hangversenyt *Révész Nándor* könyvkereskedése rendezi, hol az előjegyzett és visszamaradt jegyek kiválthatók.

* **A baba e héten bérlet-szünetben** kerül színre vasárnapon és csütörtökön. A most vasárnapi páros bérlet-szünet, a csütörtöki páratlan. A darab eddig növekedő hatással került színre. Nemcsak azért, mert az ismétléssel az előadások kerekdedebbek, gyorsabbak lettek, hanem főleg azért, mert az operett dallamai többszöri hallás után mindig kedvesebbek, bájosabbak.

* **Rigó Jancsi az aradi színházban.** Vasárnap délután lesz látható az aradi színházban *Chimay* hercegnő hires cigánya. Nem az, a ki *Cairóban* él a szerelmes hercegasszonyával, hanem az, a kit az ő inspirációjára *Dankó Pista* alkotott *Czigányszerelem* című népsziművében. A darab a cigányélet jellemző hangulataival eddig az esti előadásokban teljessé aratot.

* **Keszler Ede**, az aradi színház volt hőszírműve *Krecsányi* szintársulatához, Szegedre szerződött.

A szentesi háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 13.

A holnapi képviselőválasztás általános izgatottságban tartja egész Szenteset. Csendőrség és katonaság érkezett a rend fentartása és a választási szabadság biztosítására.

Minden választónak a lakásán kézbesítetik a nevére szóló választó-igazolási jegyet, a mely arra szolgál, hogy annak birtokában a választásra jogosult a választási hely előtt kijelölt gyülekezési helyre s onnan a választási helyiséghez szabadon közlekedhessen. Aki nem kapta meg igazoló jegyét, az a rendőrfőkapitányi hivatalban a szavazás lezárásáig működő irodában átveheti.

Szánthó Lajos választási elnök ma falragaszokban hozza tudomására a választóknak és a város egész lakosságának a holnapi napra szóló következő intézkedéseit.

1. **Csoportosulás** nyilvános téren, vagy utcákon meg nem engedtetik. Akik a felszólításnak nem engedelmességek, azok ellen *karhatalom* fog alkalmaztatni, az izgatók le fogják tartóztatni.

2. **Csendőri és katonai karhatalom** fog felügyelni a felett, hogy egyik párt a másik pártot, vagy annak jelöltjét, úgy a hatósági közegeket ne bántalmazhassa és így alkotmányos jogait mindenki szabadon gyakorolhassa.

3. A piacon vont kordonon keresztül csakis a választási igazolvánnyal ellátott választók jöhetnek át avégből, hogy a szavazó-helyiségekbe jussanak és pedig egyszerre legfőbb 15 egyén, a pártok részére itt a kitűzött helyiségekből. A piacon senkinek tartózkodni nem szabad és ott zenélni,

vagy éljenezni, a vasárnapi istentiszteletré való tekintettel, el van tiltva. A szabad és akadálytalan közlekedés fentartandó.

A néppárt is beleavatkozik a választási küzdelembe. Azt ajánlja a katolikus választóknak, hogy ne a katolikus *Dienesre*, hanem a kálvinista *Pázmándy* Dénesre szavazzanak, mert Pázmándy Dénes beszédével és szavazatával ellenezte a szabadelvű egyházpolitikát, ellenezte a polgári házasságot s követeli a revíziót. Szentesen mintegy 600 katolikus választó van, akik eddig mint adóhátralékosok a választói névjegyzékbe nem szerepeltek. A Pázmándy-pártot mind amellet három-négy száz voksnál többre nem becsülik.

Rendkívül érdekes az a kombináció, a mit *Simáék* sütöttek ki a választás esélyeit illetőleg. *Simáék* a következőkép okoskodnak:

A Sima-ellenes pártok esetleg úgy oszlanak meg (például, ha a katolikusok egy része, a néppárti agitáció következtében ott hagyja *Dienes*-t) hogy *Mezőfi* Vilmos jut be a Sima-párti *Molnár* Jenővel együtt a *pótválasztásba*, ami könnyen megeshetik, ha 400—420 szavazatot elérhet. Az új választásnál természetesen *Mezőfi*-t választanák meg s így *Szentes*-ről kerülne a képviselőházba az *első szocialista képviselő*.

Tehát *Simáék* már annyira mentek, hogy hajlandók a saját jelöltjüket is elejteni. Azonban a függetlenségi szocialista-jelöltnek, *Mezőfi* Vilmosnak pártja alig áll 300 választóból, a kik irásban kötelezték magukat arra, hogy a szocialista jelöltre szavazzanak. Beavatottak állítása szerint azonban *Mezőfi* 80—100 szavazatnál többet aligha fog kapni.

Dienes pártja egyre növekszik s minden jel oda mutat, hogy ő kerül ki holnap győzelmesen ebből az áldatlan, csunya küzdelemből.

A kőrmagyar.

— Farsangi lecke. —

Arad, január 13.

Palotában és kis korcsmában, kastélyban és kunyhóban hangosan szól a zene, roppan a táncz és vidáman perdül ifju és leány. Farsang van és nincs nagyobb boldogság mostanában, mint cigány mellett mulatni, jó bor mellett vigadni. Csakhogy hajh! másként mulatott valaha a magyar. A farsangon is délczag volt és magyar. Ma a farsangon is léha és német. Vagy járnak-e még nálunk magyar tánczot? Vagy talán a csárdás is csárdás-e igazán? Dehogy csárdás, dehogy magyar táncz az! Illegetés, billegetés, vagy robot.

Ez az igazság. Az ősi szép lassu táncznak, a magyaros perdülésnek nyoma sincs már, vagy ha van, bizony-bizony már csak a kunyhóban van meg. A paraszt ember is eltanulta már az uraktól a kiforgatott, rut, rezgő polkába öltött magyar tánczot, a melynek már csak a neve magyar.

Hát a kőrmagyarról tud-e még valaki széles Magyarországon egy-két tánczmestere kivül? Erről a szép, délczag tánczról, amelyben benne van a magyar embernek minden jeles tulajdona, fényes erénye. Ebben a tánczban van nemesség, izlés, szépség és az esztetikának minden feltétele. Ha ezt a tánczot el nem feleltük volna, csodálkozhattunk-e valaki azon, hogy az esztetika iránt is oly kiváló érzéssel bíró ifju német császárnak is megtetszett, ugyannyira, hogy az idei farsangon a berlini udvarnak és társaságnak is bemutatattja? Mindenkét elragad ez a gyönyörű táncz, aki csak egyszer is látta, csak mi magyarok feleltük el egészen.

Hát a palotás táncz? Az az agyontánczolt, régen megunt, izléstelen és szellemtelen francia négyes hozzá sem fogható. A figurák bája, kedvesége, kelleme és izlése messze elűt minden más nemzet tánczától. Elnémetesedett, elfrancziásodott a

gondolkodásunk, a modorunk s még a tánczunk is. Egy idegen fejedelem, egy hatalmas uralkodó területre észre mindnyájunkat. Művészetében él a nemzet — mondotta — s van-e finomabb művészet a magyar táncz nál?

Ha későn is, de még idején, legelsőbb a magyar ujságírói kar látta ezt be és elhatározta, hogy reorganizálja a magyar tánczvigalmakat.

Félre a sok izléstelenséggel! Hadd lássuk újból és gyönyörködjünk a kőrmagyarban, a palotás-tánczban, a hamisítatlan magyar csárdásban! Új fényt, új ragyogást viszünk be ezzel a táncztermekbe. És könyveket latunk majd apáink, anyáink szemében. Az örömmek, a visszaemlékezésnek édes könyvét, a mely az ifjúságot el nem kedvetlenül, hanem lelkesedést, hazafiságot és magyar gondolkodást tanul belőle.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete a jövő hónapban tartandó tánczvigalmára magyar tánczokat vett fel a tánczrendjébe s a fürge ujságíró had a régi szép, dicsőséges, délczag magyar tánczokat lejt majd — mindig vidám, mindig élvezetes és mindig fényes sikerű mulatságon.

Vajha az egész országban mindenütt lelkesen karolnak fel ez eszmét s vajha mindenünnen kiküszöbölnek az ősi megunt idegen tánczokat, hogy helyébe a mi szép magyar tánczainkat lejténék a Kárpátoktól az Adriáig!

Stix.

Agyonlőtt hajtó.

— Az Aradi Rózsóny tudósítójától. —

Arad, január 13.

A Szentessel szomszédos *Szegvár* községben ma borzalmas szerencsétlenség történt. Egy birtokos vadászat alkalmával *agyonlőtte* a *hajtóját*. A fegyvere véletlenségből elsült és az ólomserétek belefuródtak a hajtó mellkasába, aki súlyos sebében pár percnyi kinlódás után *meghalt*.

A halálos szerencsétlenség híre hirtelen bejárta az erdőt és egyszerre vége szakadt a vadászatnak, amely annyi jó kedvvel indult meg. Megszűnt a fegyverpogás és a nagy vigasság is szomorúsággá változott. Nemsokára oda érkezett a vizsgálóbíró is, aki a szerencsétlenül járt embert a községbe szállította.

A szerencsétlenségről a következő tudósítást kaptuk:

A szegvári határban nagy vadászatot rendezett *Bihari* Mihály szegvári birtokos. A vadászaton nem csupán a község intelligenciája vett részt, hanem a közeli vidékről is számosan jelentek meg a szórakoztató szép téli mulatságon.

A vadászat kora reggel kezdődött. Jó kedvvel indult meg a társaság a határba és nem sokára megdördültek a vadászfegyverek. Nyul, fogoly hullott a lövések nyomán.

A gazda maga nem igen vadászott. Lőhelyről-lőhelyre ment és vendégeit tekintette meg. Amint át akart menni egy sűrű akáczerdön, valaki reá kiáltott. Megállt és széjjel nézett és ekkor megpillantotta *Terjék* János hajtóját. A hajtó belezuhant egy keskeny, de mély árokba és nem tudott onnan kijönni.

A birtokos azonnal a hajó segélyére sietett. Leakasztotta válláról két csövű vadászfegyvert és maga erősen megmarkolta a puska agyát, a csövet pedig lenyújtotta a hajtónak.

— Kapaszkodjon bele jó erősen, én majd felhuzom.

Terjék János megmarkolta a fegyver csövet, *Bihari* Mihály birtokos pedig huzni kezdte őt a gödörből. Már félig kijutott a gödörből a hajtó, amikor egyszer megbotlott a földbirtokos és ijedtében előre kapott egyik kezével. Ugyanekkor elcsattantotta a fegyver rava-

szát és az összes lövedék belefuródtott a hajtó mellkasába.

A szerencsétlenség híre egyszerre összefutott a vadásztársaság. Nagynehezen kiemelték a gödörből a súlyosan sérült embert és ápolás alá vették. Minden igyekezet hiába volt. A hajó néhány percnyi irtóztatás után kiszervezett.

Az esetről nyomban jelentést tettek a szentesi kir. járásbírósnak, ahonnan *Szeless* György járásbíró utazott Szegvárra. Megjelent a szerencsétlenség színhelyén és az esetről jegyzőkönyvet vett fel. Később a halottat beszállították a községbe.

A halottat nagy részvét mellett temették el. A birtokost roppant leverte a szerencsétlen eset és teljesen vigasztalhatatlan.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A székely-asztaltársaság közgyűlése.** Az aradi székely asztaltársaság holnap, *vasárnap* este rendkívüli közgyűlést tart a „Vadember”-hez címzett vendéglőben. Ez alkalommal több fontos ügyön kívül, a házszabályok megállapítása kerül tárgyalásra.

(*) **A Chewra-Kadischa ünnepe.** Az aradi Chewra-Kadischa tisztelt tagjaihoz! Egyletünk választmányának 1899. évi december 25-én hozott határozata értelmében a *chewra-kadischa* alapszabályszerű *alapítási ünnepélye* ez alkalommal a szokásos *disztrakoma* nélkül — *f. évi február hó 4-én* vasárnap 5-én hétfőn d. e. 9—12-ig és 6-án, kedden d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig a hitközség üléstermében tartandó közgyűlés alakjában ünnepeztetik. Az előjáróság a Chewra-Kadischa tagjait tiszteletteljesen meghívja ezen alapítási ünnepélyre, illetőleg a fentebb nevezett napokon tartandó közgyűlésre. A közgyűlés tárgyai: b) új tagok felvétele; c) a Chewra Kadischa tagjai eddig be nem iratott fiainak az egylet kötelekébe való bekebelezetése; d) az évi járulékok és egyéb illetékek hátralékainak beszédése. Ősi szokás lévén, hogy ily alapítási ünnepélyek alkalmával a Chewra-Kadischa jótékony céljaira készpénzbeli és az általa fenntartott kórház számára természetbeni adományok ajánlatnak fel, az előjáróság azon biztos reményének ad kifejezést, hogy az egylet tisztelt tagjai általános ismert és általuk annyiszor bebizonyított jótékonyáguknak ez alkalommal is nemes tanubizonyságát fogják adni. Aradon, 1900. évi január hóban. *Deutsch* Bernát, hitk. elnök. *Lustig* Adolf, a Chewra-Kadischa elnöke.

(*) **Az aradi hivatalosok betegsegélyző és temetkezési egylete** holnap délután 3 órakor saját helyiségében rendes havi választmányi ülést tart. Az elnök felkéri az összes választmányi tagokat, hogy okvetlenül megjelenjenek.

(*) **Az Erzsébetvárosi Testvériség** agghonvédek segélyző asztaltársaság vasárnap délután 5 órakor *Rittler* János vendéglőjében rendkívüli értekezletet tart, melyre az érdekelteket a szives megjelenésre felkéri az elnökség.

A császár szabadságlevelé.

— A Tribuna szenzációja. —

Arad, január 13.

Hirt adtunk a szomorú véreznésről, amely nemrégiben a szolnokdoboka megyei *Gombás* községben történt.

A dési pénzügyigazgatóság elrendelte a hátrányos maradványföldváltás-összegek behajtását s miután a gombási román parasztok a végrehajtó előjáróságnak ellentálltak, az kénytelen volt a csendőrség segítségét igénybe venni. *Savean* János és *Pintea* Gyula gazdák azonban ban föllázították a népet a négy csendőr ellen s a szerencsétlen egyszerű parasztok rá is rohantak a törvény embereire.

A csendőrök természetesen kénytelenek voltak a fegyverüket használni s rövid időközben két lövést tettek a tömegre, amelynek a szétoszlásra való fölhívás mit sem használt. A lövések következtében *egy ember és egy tizenegy éves*

gyermek meghalt, többen pedig súlyosan megsebesültek

Ez az a szomorú história, amelyet a *Tribuna* azóta folytonosan főlshinen tart és mindenképpen azt igyekszik kimagyarázni, hogy jogtalan volt az egész végrehajtási eljárás, a csendőrök föllépte pedig barbár brutálítás.

Eltételezve attól, hogy az izgatás a fönlálló törvények ellen, a *Tribuna* mai számában az esetre vonatkozólag olyan hirt közöl, amely vagy vakmerő hazugság, vagy pedig bűnös misztifikáció. Itt adjuk szórul-szóra a *Tribuna* hihetetlennek látszó híreit.

A gombási vérengzés újabb és újabb adatokat hoz felszínre. A község két főembere, aki Bécsben járt, a csendőrök által mint a lázadás értelmi szerzői és izgatók üldözve az erdőben rejtőztek el. Miután később Bécsbe sürgönyöztek s hasztalan kértek segédelmet, másodszer is elmentek ő felségéhez.

Deczember 25-ikén, a katolikus karácsony napján érkeztek a Hofburgba. Másodnap deczember 26-kán fogadta őket ő felsége kabinetje, ahol mindent elmeséltek a vérengzésről és üldöztetéséről. Szabályszerű *salvus conductust* adtak nekik, amelylyel most szabadon járnak. *A zsandároknak és a szolgabíróknak is tisztelni kell a császár salvus conductusát.*

Eddig a *Tribuna* hirt. S a román lap még új, bővebb részleteket is ígér. Igazán kíváncsiak vagyunk reájok. De még annak a szabadságlevélnék a szövegére is!

Meseország a Keresztben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 13.

Meseország volt, ragyogó, káprázatosan tarka, melynek népe beleillő lakókból: aradi asszonyok, leányokból tellett ki. Kik pedig elmentünk oda, a színes környezetben feketéllő férfiak, hódolattal néztük ez az országot, melynek minden lakója egy-egy királynő volt.

Ez röviden a karaktere annak az életnek, mely tegnap a „Fehér Kereszt” nagytermében folyt le, hol az aradi szegénytanulókat segélyező-egyesület rendezte estélyét, az Aradon régebb idő óta nem látott közvacsora formájában.

A vállalkozás fényesen sikerült s az özv. *Hauser* Károlyné elnöknő vezetése alatt álló hölgy-rendezés büszkességgel gondolhat vissza erre az estélyre, mely a felejthetetlen jó hangulaton kívül a jótékony perselyébe is szép eredményt hozott. De hiszen, hogy lehetett volna másképen, mikor a jótékony adakozásnak olyan hadserege volt, mint az itt lévő hölgyek. Nem volt itt pumpolás, nem volt erre szükség, a pavillonok, a terített asztalok hölgyeinek mosolyára ki ne áldozott volna kvótafelejtő boldogsággal.

Az estély 8 órakor vette kezdetét és hamarosan megtelt a terem előkelő közönséggel. A virágáros, szivaros, cukrász-sátrak készen várták már népüket. A közepén, a nagy tükör alatt volt felállítva a cukrász-pavillon, elegáns, izléses drapériákból, szőnyegekkel összeállítva. Mellette a szépen diszitett dohánytőzsdé, a másik oldalon a virágárosok sátra, füzérekkel befonva, tarka virágdiszitással. A terem egyéb részeit pedig a felállított fehér asztalok töltölték meg.

A sátrakban és az asztaloknál urnók viselték a gondnokságot, kiknek kisasszonyok segédkeztek, a meseország lakosságát képezve, kik a vendégeket minden jóval: étellel, itallal

ellátták. Ezért fizetség járt a szegény tanulóknak javára, de ingyen osztották a legértékesebbet a kedves kiszolgálásukkal járó mosolygást. A hölgyek minden asztalnál egyforma öltözetben voltak: csipkés, szalagos ruhákban, részben fehér főkötővel, vagy pedig szalagdiszszel hajjukban.

Az „üzlet” mindenfelé jól ment, a sátrakban és asztaloknál, hol tarkán vegyült össze a vendégközönség a kiszolgáló hölgyekkel. A fő-fő felügyeletet *Hauser* Károlyné urnő gyakorolta, kinek lilaszínű selyemruhás alakja mindenütt látható volt. Minden asztal közönségéhez, jóformán mindenkire volt egy kedves szava, egy üdvözlő mosolya. A belépő közönséget a pénztárnál *Robitsek* Ágostonné és özv. *Traytler* Antalné fogadták.

A cukrász sátorban *Sallai* Béláné urnő vezetett, segítői voltak: *Vajda* Margit, *Gajdos* Lenke, *Varjassy* Elza, *Sallai* Eszti és *Kosztolányi* Margit kisasszonyok. (A hölgyek fehér köténes, csipkediszes fehér ruhában voltak, fejükön kis fehér főkötő.)

Virágárosok voltak: *Lukácsy* Lajosné, *Hermann* Gyuláné urnők, *Löffler* nővérek, *Hann* Margit, *Tones* Lujza, *Lukácsy* Pálma kisasszonyok. (Almazöld ruha, dus virág diszitással, fehér csipke ujjal és betéttel, piros rózsákkal ékített kalap.)

A dohány monopolium *Salamon* Samuné urnő kezeibe volt letéve, neki segédkeztek *Kenessey* Margit urnő (Budapestről) és *Tóth* Sarolta kisasszony. (Rózsaszín ruha, rózsaszín diszitással és hasonló szalaggal a hajban.)

A sátrakon kívül tizenöt asztalt állítottak fel, melyek mind számozva voltak, olyan formán, hogy a tizenötödik asztalra 16-os szám jutott. Ez ugy történt, hogy a szerencsétlen 18-as szám nem szerepelt. Az asztalok beosztása a következő volt:

Az első számú asztalnál: *Dobay* Lajosné urnő, kinek segítői: *Boros* Janka, *Boros* Dóra, *Steingassner* Margit és *Kertay* Ilma kisasszonyok. (Fehér ruha, fehér csipkediszszel, rózsaszínű szalag a hajban.)

A második asztalnál: *Urbán* Péterné és *Purgly* Lászlóné urnők, *Purgly* Magda, *Janky* Anna, *Heppes* Szeréna és *Simay* Gábris kisasszonyok. (Fehér-kék csikos ruha, fehér köténes, fehér főkötő.)

A harmadik asztalnál: *Löcs* Rezsóné, *Fényes* Kálmánné, *Habereger* Györgyné és *Steiner* Ferenczné urnők, *Verbos* Ella és *Domány* Milli kisasszonyok. (Fehér-piros csikos ruha, csipke-diszszel, fehér főkötő.)

A negyedik asztalnál: *Keller* Izsóné urnő, *Zubor* Blanka, *Földes* Lujza, *Vas* Anna és *Köpf* Margit kisasszonyok. (Zöld füzéres fekete ruha, a hajban rózsaszínű szalag-disz.)

Az ötödik asztalnál: *Sármezey* Endréné urnő, *Andrényi* Elvira, *Faragó* Ilona, *Kovács* Mariska és *Simay* Ilona kisasszonyok. Fehér-rózsaszín csikos ruha, fekete bársony-diszszel és fehér csipkével, bordó haj-szalag.)

A hatodik asztalnál: *Szalay* Antalné urnő, *Szalay* Janka, *Lenke* és *Ilona* kisasszonyok. (Fehér ruha, rózsaszín diszitással, rózsaszín szalagos fehér főkötő.)

A hetedik asztalnál: *Laczay* Endréné urnő, *Hász* Sari és *Laczay* Boriska kisasszonyok. (Fehér csipkés, világos kék ruha, kék szalag a hajban.)

A nyolcadik asztalnál: *Dr. Schusztter* Henrikné urnő, *Goldschmidt* Czélia, *Laukó* Lenke és *Brunhuber* Lenke kisasszonyok. (Tarka virágos fehér ruha, piros szalagdiszszel, hasonló színű haj-szalag.)

A kilencedik asztalnál: *Popp* Vilmosné urnő, *Mágyor* Etta, *Molitorisz* Vilma, *Junga* Mar-

git kisasszonyok. (Rózsaszín ruha, rózsaszín diszitással és haj-szalaggal.)

A tizedik asztalnál: *Faragó* Gyuláné urnő, *Vizer* Mártha, *Cziffra* Irma és *Emma* kisasszonyok. (Halvány rózsaszín ruha, rózsaszín diszszel és hasonló szalaggal a hajban.)

A tizenegyedik asztalnál: *Feszler* Károlyné urnő, *Basch* Ida és *Istvánka*, *Molitorisz* Mariska kisasszonyok. (Csipkediszes fehér ruha, uj-piros szalagokkal, hasonló színű, ezüst csillaggal ékített csokor a hajban.)

A tizenkettedik asztalnál: *Özv. Vighné-Inkei* Vilma urnő, *Back* Eszti és *Judit* és *Winter* Irma kisasszonyok. (Pipacs-vörös ruha, hasonló diszitással és hajszalaggal.)

A tizenharmadik asztalnál: *Dr. Oncu* Miklósné, *Ádám* Györgyné urnők, *Sándor* Bella, *Miklea* Hortensia kisasszonyok. (Pipacs-virágos, halványzöld ruha, piros diszitással és hajszalaggal.)

A tizenötödik asztalnál: *Assael* Józsefné urnő, *Kovács* Mariska és *Ilonka* kisasszonyok. (Lila virágos, fehér ruha, fehér székfü hajdisz.)

A tizenhatodik asztalnál: *Lejtényi* Sándorné urnő, *Leitner* nővérek és *Magyary* nővérek. (Virágos, kék ruha, égszínkék diszszel és hajszalaggal.)

A rendezőségbe tartozó és elárusító hölgyeken kívül jelen voltak még:

Özv. *Andrényi* Károlyné, *Boros* Vidáné, *Brunhuber* Józsefné, *Cziffra* Jánosné, özv. *Czárán* Antalné, *Eles* Arminné, *Friebeisz* Miklósné, *Földes* Kelemenné, *Goldschmidt* Mihályné, *Kovács* Jakabné, *Kovács* Vinczéné, *Kertay* Edéné, *dr. Krammer* Jánosné, *Kintzig* Jánosné, *Kintzig* Ferenczné, *Lazaru* Györgyné, *Molitorisz* Gusztávné, *báró Metzger*né, *Mayer* főhadnagyé, *Magyary* Ferenczné, *Purgly* Lászlóné, *Suciu* Jánosné, *Vajda* Lajosné, *Vinter* Adolfné urnők.

Közel járt az idő az éjfélhez, mikor vége lett a vidám vacsorának s az asztalokat kihordták, hogy helyet adjanak a táncnak. Folyt azután a táncz jókedvvel, nagy vigassággal. Részt vettek benne a fent említett hölgyek mind s tarka, színes öltözékeikkel érdekes képet adtak a teremnek, a mint a tánczforgatagban egybe gyűltek.

Az estélyen a 33-ik gyalogezred zenekara és *Nagy* Károly cigánybandája adta a jókedvre szolgáló muzsikaszót.

HIREK.

— A király haragszik. A bécsi Burgban ma a delegátusok tiszteletére udvari ebéd volt. A magyar delegáció ellenzéki tagjai: *Ugron* Gábor és *Holló* Lajos, kimentették magukat s nem is mentek fel a Burgba. Valószínűleg a szentesi tiszta választás foglalja el mostanság az idejüket annyira, hogy nincs érkezésük a király asztalához eljutni. De hát az ebéd az ő távollétük dacára is megvolt. A király ebéd után cerele-t tartott, mely alkalmal csak a delegáció ügyeiről s az ezzel összefüggésben álló dolgokról beszélgetett.

Rendkívül érdekes volt az a nyilatkozat, melyet ő Felsőge *Stranzky* csehországi delegátusnak tett a zde-ről. A király kijelentette, hogy ebben a kérdésben nem enged.

— Ha kell — ugymond a Felsőge — a legszigorubb intézkedéseket fogom megtenni. . . . Ebben nem értem a tréfát. Ha szükségesnek mutatkoznék, akár ostromállapot is hirdettetek.

Mikor *Stranzky* a csehek eljárását mentegetni igyekezett, a király haragosan így válaszolt:

— *Hagyja el! Ezek csak olyan prókátorfogások . . .*

Stranszkyval tovább nem is beszélgett a Felség.

— **Stefánia főhercegné** Badenben. Az özvegy trónörökösne — mint tudósítónk jelenti — tegnap délben Badenbe érkezett s szánon a St.-Genois villába hajtatott, hogy azt megtekintse. Azután a „Zöldfa“ szállóban ebédelt, majd **Dobhoff** Rudolf báró kastélyához hajtatott s azt is alaposan megnézte. Hir szerint meg akarja venni Stefánia ezt a kastélyt. Az a hír, hogy a vöslani Fries grófok kastélyát megvette a főhercegné, teljesen alaptalan.

— **Kautz Gyula lemondása.** Bécsből táviratozzák lapunknak: A *Neue Freie Presse* jelentése szerint az osztrák magyar bank kormányzója mindjárt a február 5-iki közgyűlés után le fog mondani. Utódja osztrák lesz. A nevezett lap Bilinskit említi és hozzá teszi, hogy Magyarországnak sem lesz kifogása ellene. Kautz a február 5-én tartandó rendes évi közgyűlés bezárása után nyomban beadja lemondását. Utódja — mint Bécsből jelentik — feltétlenül osztrák ember lesz, s az osztrák kormánynak már meg is van a jelöltje, a kit a magyar kormánynál javaslatba fog hozni. Ha a magyar kormány is elfogadja ezt a jelölést, akkor közös előterjesztésben kéri ennek kinevezését a felségénél. Ez az osztrák részről kiszemelt utód **Bilinski** lenne, a volt pénzügyminiszter, a ki a bankkegyezmény létesítésében most aktív részt vett volt. Bécsi forrásunk úgy tudja, hogy hivatalos iratváltás még nem volt a két kormány között e tárgyról, de valószínűnek tartják, hogy Magyarországnak **Bilinski** ellen nem lesz kifogása. Ha kinevezik **Bilinskit**, akkor lemond képviselői mandátumáról és evvel a lengyel klub elnökségéről is.

— **Öhitűek ujéve.** Gör. kel. román és szerb polgártársainak ma ünnepelték újév napját, mely alkalmából a templomokban fényes istentiszteletet tartottak. Mire után a klérus, valamint a hitközség számos tagja tisztelgett **Goldis** József román püspöknél s kifejezte jó kívánatait. A püspök holnap nagy újévi ebédet ad, melyre Arad előkelőségéből számosan hivatalosak. **Nikolits** Pétert, az ipartestület elnökét, s a kereskedelmi és iparkamara alelnökét is számosan üdvözölték az újév alkalmából. Az ipartestület előjárósága **Mihalik** József alelnök és **Kiss** Ferencz titkár vezetése alatt 30 tagu küldöttséggel kereste fel őt lakásán. Megjelentek továbbá az ipartestületi betegsegélyező pénztár igazgatói **Reinhart** Kálmán vezetése alatt. **Müller** Károly, **Szalay** Arnold dr. stb., valamint a kereskedelmi és iparkamara számos tagja **Edvi-Ilés** László titkár vezetése alatt.

— **A vidéki állandó színház felügyelője.** Az utóbbi időben többször híre járt annak, hogy azokat a vidéki városokat, a melyek színházukat állandósították, kiveszik az országos színházegyesület felügyeleti hatásköréből és külön színház felügyelőt neveznek ki számukra. A pozsonyi színház körül felmerült nagy viták adtak erre közvetlen impulzust. Most a hirt teljesen pozitív formában közlik velünk, mint a mely legközelebb valóra válik már. A belügyminiszter elhatározta, hogy Pozsonyt és ezenkívül azokat a városokat, a hol állandó színház van, a kinevezendő színház felügyelő alá rendeli. Az új felügyelő **Festetich** Andor gróf, a nemzeti színház ez idő szerinti igazgatója lesz, a ki a tavaszra megvált állásától. Ekkor következik el majd a kinevezés is.

— **A miniszter elismerése.** Szép kitüntetésben részesült az aradi folyamérnökség főke **Endre** Antal kir. folyami főmérnök és a hivatalnál működő **Kaáli** Nagy Dezső kir.

folyammérnök. Buzgó működésükért **Darányi** János földművelésügyi miniszter elismerését fejezte ki irányukban, azonkívül **K. Nagy** Rezsőt pénzügyi jutalomban is részesítette, azon nagyszabású megtakarításért, melyet mint a Maros szabályozás munkálatainak vezetője az állam javára eszközölt.

— **Katholikus autonómia.** A katolikus autonómiai kongresszust, mint már jeleztük, e hó 31-én tartják meg Budapesten **Vasary** Kólos hercegprímás elnöke alatt. A csanádi egyházmegyét a kongresszuson a következők fogják képviselni: a papság részéről **Kun** László kanonok és **Kiss** János dr. egyetemi tanár, a világiak részéről **Zselénski** Róbert gróf (alsó aradi kerület), **Wittmann** János (felső aradi kerület), **Lázár** György dr. és **Gerliczy** Ferencz báró (Szeged), **Mály** István (Temesvár), **Lipthay** Frigyes br. (Billéd), **Jakabffy** Imre (Oravicza), **Csekonics** Endre gróf (Nagybecskerek) és **Rómay** Jenő (Nagykikinda).

— **Az ügyvédi kamarai titkári állás a f. hó harminczadikán** megtartandó kamarai ülésen kerül végleges betöltés alá. Ezen állást **Vizer** Péter elköltözése óta **Steinitzer** Félix ügyvéd töltötte be s félévi működésével annyira megnyerte kartársainak bizalmát, hogy harminczadikán egyhangú választásra van kilátás, amennyiben előreláthatólag az összes kamarai tagok **Steinitzer** Félixre adják majd szavazataikat. Erre enged következtetni azon körülmény is, hogy az aradi ügyvédi kar egy tekintélyes része felhívást bocsátott ki **Steinitzer** Félix titkársága érdekében, melyben a vidéki kamarai tagokat, **Steinitzer** eddigi eredményes tevékenységére hivatkozva, arra szólítják fel, hogy **Steinitzerre** adják szavazataikat, kiben a kamara egy kiváló képzettségű, szorgalmas, pontos hivatalnokot fog nyerni.

— **Udvari vadászatok.** *Mürzstegből* jelentik: A király e hó 16-án idejön vadászvendégeivel, hogy nagy vadakra vadászszék. Négy napig fog tartani a vadászat. Az állomány nagy s a leestett hó és az időjárás kedvező eredményeket ígér.

— **Kossuth-szobor Aradon.** A következő meghívást vettük: A *Kossuth* asztaltársaság tagjai felhivatnak, hogy e hó 15-én hétfőn este 8 órakor a *Jópásztor* vendéglőben az Aradon létesítendő *Kossuth-szobor* ügyében következő eljárás megállapíthatása végett megjelenjenek. Az elnökség.

— **Kitüntetés a műut építőinek.** A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb kézirat közli: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán **Hartig** Sándor és **Kuklay** Béla műszaki tanácsosoknak a Duna-Tisza-Körös-közi alföldi transversalis állami műut építése körül szerzett érdemeik elismerésül, **Ferencz** József-rendem lovagkeresztjét adományozom. Kelt Bécsben, 1900. évi január hó 6-án, **Ferencz** József s. k. **Szell** Kálmán s. k.

— **A templomépítő bizottság** holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében ülést tart, melyre a bizottság tagjait lapunk útján is meghívja **Krisztóry** János, elnök.

— **Hegedüs miniszter utja.** **Hegedüs** Sándor kereskedelmi miniszter bécsi útját némely lapok Romániával való tarifális viszonyokkal és állítólagos érdekösszeütközéssel hozták kapcsolatba. Ez nem áll; a miniszter útjának a „*Bud. Tud.*“ leghitelesebb forrásból eredő értesülése szerint ez nem feladata, mert ilyen kérdések most megoldásra nem várnak.

— **Baptista ujság Kurticson.** Érdekes lap indul meg a szomszédunkban, **Kurticson**. A czime *Adeverul* és a kurticsi és mácsai baptisták adják ki. A lapot Aradon nyomtatják s így engedélyért a polgármesteri hivatalhoz kellett fordulni. **Simoneo** György kurticsi és **Crisan** György mácsai lakosok a szerkesztői, kik folyamodványt a irták. A lap román nyelven

jelenik meg minden hónap 1-én a gör. kel. naptár szerint, így a hivatalos időszámítás után 13-án lát napvilágot havonta. Ahol más lap a politikai, vagy szépirodalmi jelzöt hordja, az *Adeverunál evangéliumra buzdító és vallás-erkölcsi szellemi havilap* megjegyzés lesz írva. A szerkesztők szerint, a lap ment lesz még a legártatlanabb politikai czélzattól is. A kurticsi baptista hitközség adja ki s egyedüli cél a hívek hitben való megerősítése s az emberiség erkölcsi javítása az isteni és polgári törvények szerint. Román nyelven jelenik meg, de a tervezet szerint legtávolabb áll attól, hogy magyar ellenes legyen.

— **A vasutasok községi adója.** **Győr** város közgyűlése tegnap foglalkozott a magyar államvasutak tisztviselőinek községi adójával. A közigazgatási bíróság döntése alapján 1899-től kezdve a pótdót ugyan kiveti reájuk, de a vitás évek tartamára, az 1895—98. évekre, a kivetést mellőzi. Ez ismét a mellett szól, hogy Arad se követelje a községi pótdót visszamenőleg az államvasutasokon.

— **Milán király Blaháné páholyában.** **Milán** a szerb ex-király tudvalevően majdnem egy héten át **Zichy** Jenő gróf vendége volt, a ki fejedelmi benső barátját, fehérmegyei birtokáról visszatérve, végigkalauzolta a fővárosi színházakon. Éppen aznap érkeztek vissza Fehérmegyéből Budapestre, mikor a Népszínházban a *Kadétkisasszony* premierje volt. Az összes jegyek, mint minden premiernél, már délelőtt elkelték. Délután 4 óra tájban megjelenik a színház igazgatójánál a gróf ur stafétája, s két páholyt kér **Milán** király ő felsége és kísérete számára.

— **Lehetetlen** — gondolta magában a színház igazgatója — hogy ha egy király (ha mindjárt ex-király is) két páholyt kér egy színházban, ne kapjon. Pedig hát már délelőtt minden jegy elkelt. . .

Rövid gondolkodás után az igazgató így szólt:

— Az én páholyom, az meg volna, de hiszen kettő kell . . . Kettő!

— Még pedig egymás szomszédságában — toldja hozzá a gróf stafétája — a kíséret számára . . .

— Egymás mellett . . . Egymás mellett — töprengett az igazgató, s egyszerre felujjongott. Az én páholyom mellett van a *Blaha* Lujzáé . . . Hátha átengedné . . .

Az igazgató rögtön leült az íróasztalhoz és a következőket írta Blahánénak:

Milán király számára kérem ma estére a Népszínház királynéjának páholyát.

Elküldte a kártyát, s így került **Milán** király **Blaháné** páholyába, a honnan gyönyörködött a *Kadétkisasszony* előadásában, főkép a magyar *Is, is, is*, nóta dallamára készült *Yes! Yes! Yes!* dalban, melyet **Küry** Klára óriási hatással így énekel:

Hogy szerelmünk érzük el,
O my darling, fő a csel —
Yes! Yes! Yes!
Csak csellel kap meg a nő
Téged little főkötő —
Yes! Yes! Yes!
Csel terem a lány szívében,
Fő a csel most very well!
Szerelmben fő a csel,
Csókkal, csellel csalni kell —
Yes! Yes! Yes!

— **Változás a főügyészségben.** Mint benünket értesítenek, **Igyártó** Sándor temesvári főügyész, kit debreczeni kir. törvényszéki elnökből csak most nevezett ki a király temesvári főügyésznek, visszamegy Debreczenbe

ugyannezen minőségben. Az eddigi debreczeni főügyészt, *Pongrácz Jenőt*, a temesvári táblához helyezik át főügyésznek.

— **Az árlejtések reformja a városnál.** *Aradvárosához*, mint megirtuk, az ipartestület kérelmet intézett, hogy a városi munka vállalatoknál az iparosok részéről leteendő *biztosíték összegét szállítsa le*. Az ügygel mai ülésén foglalkozott a tanács. A beadvány az eddigi szokásos 10 százaléknak 5 százalékra való leszállítását kéri, egyáltalában is, de legalább a 10 ezer frtnál magasabb kikiáltási árral bíró vállalatoknál. Egyben kéri, hogy az árlejtéseken ezután csupán *írásbeli pályázatokkal* lehessen résztvenni. A tanács a kérelmet a gazdasági szék elé terjeszti véleményezés végett.

— **A trachoma Aradon.** Az orvosi hivatal most állította össze az elmúlt félévi trachomás megbetegedések statisztikáját. E szerint a július—decemberi félévben 13.013 egyént, leginkább tanulót és cselédet, vizsgáltak meg. A múlt évi első félév végén maradt 26 trachomás és 4 trachomagyanus beteg, meggyógyult 24, az újonnan megbetegedettekkel együtt a második félév végén maradt 12 trachomás és 4 trachomagyanus egyén. Ezek állapota könnyebb.

— **A főrabbi Nizzában.** *Rosenberg Sándor* dr. aradi főrabbi holnap két havi tartózkodásra ismét Nizzába utazik. Távolléte alatt az izr. egyház hitközségi ügyeit *Krausz Jónás* rabbi-helyettes, az anyakönyvi ügyeket pedig *Rosenberg Lipót* főjegyző látja el.

— **Elnök és védő.** Mai számunkban írtunk arról a kinos jelenetről, mely a budapesti törvényszéknél játszódott le *Eördögh András* elnök és *Pollák Illés* ügyvéd között. Ez ügyből kifolyólag *Pollák Illés*, miután személye ellen irányuló tendenciát vélt kiolvasni az elnök eljárásából, megbizta dr. *Baracs Marcell* és *Fittler Dezső* dr. ügyvédek, hogy kérjenek magyarázatot *Eördögh* Andrástól. A két megbízott előtt *Eördögh* kijelentette, hogy kifejezése *Pollák Illés* védői eljárására és nem személyére — melyet sérteni egyáltalában nem akart — vonatkoztak. *Pollák Illés* megbízottai felüket levélben értesítették a tárgyalási elnök nyilatkozatáról. Lovagias uton tehát befejeződött az ügy, de mint tudósítónk jelenti, az ügyvédi kamara, melynek *Pollák Illés* az ügyésze, szintén foglalkozni fog az incidenssel.

— **A németcsászár uton.** II. *Vilmos* császár — mint lapunknak táviratozzák — a Földközi tenger-melléki útjának programját úgy állította össze, hogy *meglátogatja a nagyobb dalmát kikötőket is*.

— **A tél.** Száraz, hideg az idő. A tél az egész vonalon átvette az uralkodást. Az ország délnyugati részében a havazás szünőben van, az ország többi részein tulnyomóan derült az égboltozat. A fagy gyöngye, mérsékelt, de a hőmérő mindenhol a fagypontra maradt. A leghidegebb a Dunántul északnyugati részében van, a hol Magyar-Óvárton ma reggel — 11° C-t mutatott a hőmérő. Budapesten ma reggel — 4-5° C hőmérséklet mellett az égboltozatot nehéz hófelhők borították, a melyek azonban a délelőtt folyamán széteszlottak és az idő ragyogó téli lett. *Aradon* havazott egész nap és egész este.

— **A korcsolya-bódé lebontása.** A nagyvárad-i tankerületi főigazgató kérelmére tudvaleg, a Lyceum melletti mesterséges korcsolyapálya területét *Aradváros* a Lyceum-kerttel összekapcsolandó játékkerület engedte át. Így az ott álló fából épített korcsolyaház lebontásra kerülne. Most folyamodás érkezett érdekelt részről a városhoz, melyben az épület lebontásának elhalasztását kéri.

— **Román élczlap Aradon.** *Gura Scatului* czi-men román nyelvű élczlap indult meg Aradon. A lap a hó elején jelenik meg s mellékletül adják a *Tribuna Poporului* című politikai újsághoz. Szerkeszti *Russu-Sirianu János*, a T. P. szerkesztője.

— **Szakelődés a munkásoknak.** Az aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye vasárnap, 1900. évi január hó 14-én, a város-

háza disztermében tartja kilenczedik szórakoztató és szakelődését. A műsor a következő:

1. Népdal a) Göre Gábor bíró ur nótája, b) Elragadta a Balaton, c) Halod-e, halod-e. Enekl az aradi Szárnyaskerek-dalkör. *Karnagy Ferch* Odön ur.

2. Szavallat. „A gölyához”, költemény *Tompa Mihálytól*: előadja *Falusi Agoston* ur.

3. Szakelődés: A Század bucauztatója: tartja *Edvi-Ilés László*, a Munkásképző-intézmény elnöke.

4. Népdalok a) Balatoni nóta, a) Eg a kunyhó. Enekl az aradi Szárnyaskerek-dalkör. *Karnagy Ferch* Odön ur.

Kezdeté délután 4 órakor. A belépés díjtalan. Ezen előadásra a nagy közönséget, különösen Arad város hazafias iparos polgárait, munkásait és azok családtagjait ezennel meghívja a Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye. A tizedik szórakoztató és szakelődés január hó 21-én délután a városháza disztermében lesz.

— **Ostrom a paplak ellen.** Ugyancsak kemény harciosa lehet az Urnak *Péntek Ferencz* Budapesti református pap, aki a Zuglóban lakik. De nem a keménység, sem az ur igéiben jártasság nem oltalmaz az — *adósság* — ellen. Adóssága van a tiszteletes urnak és mert nem fizetett pontosan, a gyarló földi igazságszolgáltatás elmarasztalta őt a tőke, a kamat és a költségek fizetésében. *Péntek Ferencz* azonban ekkor sem fizetett. A határidő lejártával megjelenének ma házána a végrehajtó, becső és egyéb filiszteusok. De az ur szolgálja már előre megsejtette jövetelüket és házána ajtait és ablakait eltorlaszolta. „Kopogjatok és kinyitattik”, mondja az új testamentum; a végrehajtó kopogott, de nem nyitattott ki. De ő ezen nem ütközött meg, nem azért, mintha ezen eljárás az új testamentum szavaival homlokegyenest ellenkezne, hanem azért, mert megszokta ő már ezt. A végrehajtó tehát tovább kopog azután zörgete, azután dörömböle. Becsűs és egyéb filiszteusok segítének neki. Hiába. Az ajtó nem nyit ki. Jött aztán egy rendőr, két rendőr, három rendőr, emberek is jöttek, egy sereg vette ostrom alá *Péntek Ferencz* házát. De a tiszteletes nem rendült meg az ő bizodalmasában, az ajtók pedig erősek, és nem lehetett őket betörni. Az árverés nem volt megtartható. A végrehajtó s a többiek munka végzetlen távoztak.

— **Inspekciós hölgyek.** E héten felügyelni szivesek lesznek a népkonyhában *May Jánosné*, *Deutsch Mórné* és dr. *Rosenberg Károlyné* urnók, a városi árvaházban *Lukács Gyuláné* és *Salamon Samuné*.

A szegénytanulók konyhájában pedig *Hegedüs Lászlóné* és *Heinrich Sándorné* urnók.

— **Egy tengernagy halála.** Bécsből táviratozzák: *Walrod* orosz tengernagy, az orosz földközi tengeri hajóraj parancsnoka, a ki egy bécsi szanatóriumban keresett gyógyulást, ma este vesetöpörődés következtében meghalt. Temetése hétfőn lesz. Ő felsége parancsára ugyanolyan katonai konduktus fog kivonulni, mint a milyen a tényleges szolgálatban lévő osztrák-magyar tengernagyokat megilleti. A holttestet azután Odesszába viszik.

— **A toronyóra és a görcsök.** A városháza toronyórájáról többször esett szó az utóbbi időben, azon okból, hogy nem jól jár: hol siet, hol késik, de nem mutat pontos időt. Január 3-án reggel 6 órakor például egy teljes órát sietett, ami bizony meglehetősen a bizalommal rája tekintető közönséget. A tanács mai ülésén szóba került ez a dolog s felidéztek a városházára az óra gondozóját, hogy igazolja, mi oka az óra rendetlen járásának. A múlt alkalommal a dologban egy görcs volt bűnös, mely az óra súlyát tartó kötelen okvetetlenkedett, vajjon mi lehet most? Talán egy másik görcs.

— **Az új lutri haszna.** A m. kir. szab. osztályországi részvénytársaság most teszi közé a múlt esztendőről szóló mérlegét. A társaság részvénytőkéje 3.600.000 kor., ezután alapszabályszerűleg 5

százalék kamatot fizet. Ez 180.000 koronát tesz ki, az alapítónak pedig 25 százalék jár, ami 304.380 korona. A rendes tartalékalapot 150.000 koronával, a külön tartalékalapot pedig 182.628 koronával dotálják. Mindezek után még tiszta nyereségként marad a közgyűlés rendelkezésére 730.312 korona, amit részvényenként fizetendő 101 kor. osztalék kifizetésére fognak fordítani. A társaság jövedelmi forrása a 20 százalék nyeresémeny levonás, ebből befolyt 5.264.000 korona, de kifizettek belőle a főelárusítónak 3 $\frac{1}{2}$ százalék nyeresémenyjutalékot: 921.200 koronát. S e jutalék kifizetése után maradt 4.342.800 korona. Az államnak fizetendő évi bérösszeg pedig 2.400.000 kor.

— **Eljegyzés.** *Ráczky Vilmos* brassói vendéglős eljegyezte *Rosenberg Mór* leányát, *Jozefina* kisasszonyt Aradról.

— **Az árvák czipói a tanácsban.** Megirtuk, hogy az aradi árvaházban, takarékosági szempontból, házilag készítik a gyermekek czipóit. A kísérlet nem vált be, amennyiben a költségvetés szerint a czipőkészítés ilyen formán még többbe kerül. A tanács így mai ülésén elhatározta, hogy az árvák czipó szükségletét ezután újra helyi iparosoknál rendelje meg az árvaház.

— **Az öngyilkos vasuti pénztárnok.** Jelenítettük, hogy *Karánsebesen* forgópisztolyal kioltotta életét *Fernbach János* odaváló vasuti pénztárnok. A ma megejtett vizsgálat kiderítette, hogy *Fernbach* azért vált meg az élettől, mert a pénztárból mintegy ezer koronát sikkasztott és azt kártyán elveszítette.

— **Az olasz bor ellen.** Nagyvárad hegyközségi választmánya elhatározta, hogy a törvényhatóság útján feliratban arra fogja kérni a kormányt, emelje fel a külföldi, kivált az olasz bor vámját, mivel az olasz bor a belföldi termésre veszedelmes versenyt támaszt. Ami azt illeti, ilyen irányban az aradhegyaljai szőlőtermelők is indíthatnának akciót.

— **A számlakövetelések értékesítése.** E czim alatt megjelent cikkünkre ma a következő sorokat kaptuk:

Az *Aradi Közlöny*-ben már a második cikk jelenik meg a számlakövetelések értékesítésének kérdéséről. A nélkül, hogy annak vitatásába becsajtkoznám, vajjon a közölt cikkek melyikének álláspontját tartom helyesnek, csupán annak a közlésére szoritkozom — a mi azt hiszem, a nagyobb nyilvánosságot is érdekelni fogja, — hogy a vezetésem alatt álló „Aradi iparosok hitelszövetkezete” alapszabályszerű feladatai közé sorozta, hogy a) előlegeket és kölcsönöket adjon tagjainak számlaköveteléseire és b) a tagok számlaköveteléseit behajtás végett átvegye. Az első tekintetben már eddig is — négy havi fennállás után — tényleg életbe léptettük ezen üzletágat, a második tekintetben pedig már folyamatban vannak az érdekelt tagokkal a tárgyalások s hiszem, a legrövidebb idő alatt ezen üzletág is belesz nálunk vezetve. *Edvi-Ilés László*.

— **Letartóztatott író.** *Levetzow Emil* báró író ma Bécsben letartóztatott, mert azzal gyanúsítják, hogy több erkölcsellenes bűntettet követett el.

— **Öngyilkosság a fogadóban.** *Halassy Lajos* 47 éves vonatvezető tegnap este betért a budapesti Debreczen-fogadóba, ott evett, ivott, azután a fogadó egy félreeső helyére ment. Miután hosszú ideig nem tért vissza, a pinczerek utána mentek. Benyitottak hozzá s ott találták átlőtt halántékkal nagy vértócsában, holtan, mellette hat lövetü revolverével, melyből egy golyó hiányzott. *Halassy* írásai szerint Szabadkára való s mint írja, azért ölte meg magát, mert gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Holttestét a bonczoló intézetbe vitték.

— **A Dunáról.** A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályának jelentése szerint a Duna Komáromtól Paksig helyenként zajlik Paks alatt Gerjennél igen erős jégtorlasz áll, a mely Paksnál a vizet 600 centiméternyi magasságra emelte. Mohács és Gombos között zajlás van, míg Zimonymál áll a jég. Pancsovától Orsováig tartó szakaszon zajlást jelentenek.

A miniszterium, mint már említve volt, kiküldte Kalocsára Dolusko Mihály műszaki tanácsosát, az esetleges óvintézkedések foganatosítására. Ma elutazott Paksra Forgó Ignác főmérnök ugyan ily célból.

— **A multság vége.** *Leichtag* Arnold budapesti iparos ma hajnalban ittas fővel bebotorált egyik Kerepesi-uti kávéházba, a hol azután öklével betörte az egyik ablakablakot. Az üveg szilánkjai elváltak karján az ereket, s nagy vértvesztve esett össze. A mentők költöztek be sebéhez azután beszállították a Rókus-kórházba.

— **Egy nagy áruházi leégése.** Berlin mellett Rixdorf községben tegnap este egy nagy *négyemeletes áruházi* teljesen leégett. Három személy úgy menekült meg, hogy kiugrott az ablakon. Kettőn súlyosan sérültek meg, a harmadik könnyű sérülést szenvedett. A mentőmunka közben egy ember súlyos füstmérgezést szenvedett. A tűz a ház földszintjén lévő fehérnemű-üzlet villamos vezetékéből támadt.

— **Ujévi üdvözlések megváltása.** III. kimutatás az ujévi üdvözlések a Sz.-Háromság-szobor alapja javára történt megváltásából befolyt összegekről: A *polgármester* 14. számú ivén pótlólag: Özv. Marosi Károlyné 2 kor., Az aradi cs. és k. *katonai állomásparancsnokság* 20. számú ivén: A 33 cs. és kir. gyalogezred 20 kor., A Hadik huszárezred aradi osztálya 10 kor., A *gájkülvárosi alkapitány* 25 sz. ivén: Neuman testvérek 5 kor., Braun Ede 1 kor., Fisch Ignác 50 fill., Franczély Albert 1 kor., Első aradi gyártelep részvénytársaság 3 kor., Babits József 2 kor., Babits Józsefné 2 kor., Babits János 1 kor., Babits Ferencz 1 kor., Kohn László 1 kor., Heiszer Imre 50 fill., Hörömpö Elek 50 fill., Pollák I. 50 fill., Flórián J. 50 fill., Róder 1 kor., Szuchy 50 fill., Kapka Ernő 1 kor., Nagy János 40 fill., dr. Horváth János 1 kor., Halász György örökösei 20 fill., Kovács Lajos 1 kor., Kiss János 50 fill., Kovács István 40 fill., Delacsi Ferencz 1 kor., Igaz György 40 fill., Kovács János 40 fill., Buvár Mihály 1 kor., Varga Ferenczné 1 kor., Ménési András 1 kor., Piti Mihály 1 kor., N. N. 10 fill., id. Kovács János 1 kor., Lukács István 20 fill., özv. Flóra Andrásné 40 fill., Györi Józsefné 1 kor., Sági Józsefné 20 fill., Varga Antal 40 fill., Erdődy István 60 kor., Madarász Antal 4 kor., Moldován Odön 1 kor., Az aradi kereskedelmi és iparkamara 9 számú ivén: Az aradi kereskedelmi és iparkamara 10 kor., Kristyó János 4 kor., Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság 12 sz. ivén: Ragányi Gusztáv 2 kor., Tamastyik János 1 kor., Amberger Jenő 2 kor., Rónay István 3 kor., Krausz József 2 kor., Az aradi ipartestület 3 sz. ivén: Az aradi ipartestület 10 kor., Nikolics Péter 4 kor., Perzsa Ede 1 kor., Egartner Ferencz 1 kor., Cziráky Alajos 1 kor., Solymos József 5 kor., Barton József 2 kor., Rudkovszky Ferencz 2 kor., Schulcz Viktor 2 kor., Répásy Pál 2 kor., Kallap János 1 kor., Mihály József 3 kor., Dengl Rezső 1 korona, Hints Péter 2 kor., Wagner Antal 1 kor., Csámszky Lajos 1 kor., Csatlós Ignác 1 kor., Pfiszter Márton 1 kor., Hönig Frigyes 4 kor., Siher János 2 kor., Marx Imre 1 kor., Sándor Balázs 2 kor., Cibula Mihály 20 fill., Bayer Sándor 2 kor., Havan-csák Lajos 1 kor., Tóth János 30 fill., Czeiler István 1 kor., Angyal Dezső 2 kor., Gruber István 1 kor., Steigerwald A. 1 kor., Rosmanith A. és fia 1 kor., Mihály József 1 kor., Weil Alajos 1 kor., Szabolczky László 1 kor., Bozsik György 1 kor., ifj. Czeiler István 1 kor., Radocsányi János 1 kor., Tóth Mihály 1 kor., Vollák József 1 kor., Joanovits Antal 3 kor., Csizmadia ipartársulat 10 kor., Petróczy Lajosné 1 kor., Petróczy Lajos 1 kor., Stoll Béla 4 kor., Weichselbraun Antal 40 fill., Kehrér Károly 1 kor., Lisinszky Lajos 1 kor., Oszvald Ferencz 1 kor., Oszvald Ferenczné 1 kor., Kreiniker Sándorné 1 kor., Kreiniker Sándor 1 kor., Varga Endre 40 fill., Albrecht Agoston 1 kor., Szóke Ferencz 1 kor., Matuschek János 2 kor., Bayer Ferencz 1 kor., ifj. Steiger István 1 kor.

— **A siketnéma-iskola** részére ismét a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalba: *Sármazey* Manó urtól Kurticsón 4 kor., *Goldschmidt* Miksa urtól 10 kor., *Kiss* István urtól 2 kor., *Magyarád* községtől 1 kor. 60 fill., *Darvas* biharmegyei községtől 16 kor. 20 fill., *Berek-Böszörményi* községtől 2 kor., *Gyula* város közönségétől 25 kor., az arad-csanádi gazdasági takarékpénztártól 50 kor. Ezekon kívül *Ocsöd* békésmegyei község öt évi részletben fizetendő 100 kor.-val alapító pártoló lett, az aradi vízvezetési művek részvénytársasága évi 5 kor.-val az állandó pártolók sorába lépett és *Kunágota* csanádmegyei község képviselőtestülete tíz évre évi 5 kor.-t szavazott

meg. Ezen nemeslelkű emberbaráti adományokért ezen a helyen is hálás köszönetet fejezi ki *Salacz* Gyula kir. tan. polgármester, a felügyelő-bizottság elnöke.

— **Jótekonyság.** Az aradcsanádi gazdasági takarékpénztár igazgatósága az aradi polgári jótekonyság négyzet pénztára javára 100 koronát azaz egyszáz koronát adományozott, mely jótekonyság adományért hálás köszönetet mond *Fábián* Lászlóné fővédő-asszony.

Inokai *Tóth* Lajosné urnó az aradi szegénytanulók konyhájának egy bödön zsirt, és négy véka burgonyát ajándékozott, mely emberbaráti cselekedetért fogadja köszönetemet. Özv. *Hamer* Károlyné, egyes. elnök.

— **A csusz és köszvény gyógyításra** ezer és ezer féle szert és gyógymódot ajánlanak, de a szegény szenvedők bajuktól ritkán szabadulnak meg tökéletesen. Altalános feltűnést kelt, és annál nagyobb figyelmet érdemel azon eredmény, melyet a már világhírű *Zoltán*-féle köszvény kenőccsel érnek el. Ugyanis a kenőcsnek egypárszori használata után még oly szenvedések is tökéletesen megszűntek, melyekre 15—20 évig kerestek gyógyfűrdőt és különféle csodaszerekkel gyógyulást. Városunk és környékünk lakói közül legutóbb *Liebermann* Simon, *Hajdu* Béla, *Schriffer* Fr. Elek stb. fejezték ki hálójukat a kenőcs kitűnő hatásáért *Zoltán* Béla udvari szállító gyógyszerárának Budapesten, hol a kenőcs üvegenként 2 koronáért kapható.

— **Köszönet.** Az elmúlt héten a következő nemeslelkű emberbarátok szíveskedtek a népkönyhájára adományokat küldeni: *Ifj. Neuman* Adolf ur 30 koronát, *Hajós* Arpadné, *Deutsch* Adél, *Tenner* Józsefné, *Seidner* Bernátné, *Lócs* Rezsóné, *Meizels* Mórné (Gurahoncz), *Ohrensteinné* urnók és *N. N.* 10 koronát. A kegyes adakozók fogadják hálás köszönetünket. Az elnökség.

— **Az ifj. Haggenmacher** *Henrik* Budafok kőbányai serfőzede arról értesít bennünket, hogy helyben *Karolina*-utca 7. szám alatt saját házában levő sörraktárát, mely eddig *Klein* és társa cég által vezetett, saját kezébe vette át. Miután ezen cég ebbeli elhatározását, a n. é. sörfogyasztó közönségnek örömet adjuk tudtára, kívánjuk egyúttal, hogy ezen nagy iparvállalat országsszerte ismeretes jó gyártmányai városunkban is minél nagyobb tért kaphassanak.

— **Koszoru-megváltás.** Az első aradi gyártelep részvénytársaság néhai *Horváth* János dr. kerületi orvos koporsójára szánt koszoru megváltása címén 30 koronát adományozott a polgármesteri hivatal utján az aradi áruházi alap javára.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **X— A fiemei csokoládégyár** nagyban hozzájárult a hazai ipar fejlesztéséhez. E hirneves gyár által készített csokoládé és cacao napról napra jobban terjed az egész országban és kitűnő ízénél, feltétlen tisztaságánál fogva felülmulja az összes más gyártmányokat. Alig érthető, hogy hazánkban még annyian akadnak, kik a kiváló magyar termék helyett más külföldi gyártmányt használnak.

— **X— Nelkülözhetetlen házigyógyszer a Pserhofer-féle vértisztító labdacok**, melyek számtalan bajnál a leggyorsabban és legbiztosabban hatnak. A leghíresebb orvosok is ajánlják nehéz emésztés, gyomorhaj, kólika, ideges fejfájás, sápkór stb. betegségeknek. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha állandóan készletben tartja e labdacokat, melyek számtalan esetben csodás hatásuaknak bizonyultak. 1 tekercs, mely 6 doboz á 15 labdac, 1'05 frt. A pénz előzetes beküldése után 1 tekercset 1'25 frt-ért, 2 tekercset 2'30 frt-ért, 3 tekercset 3'35 frt-ért küld. bermentve *Pserhofer* J. gyógyszerár, Bécs I. Singertstrasse 15.

— **X— A házi szerek** légiója van mindennapi használatban a nagy közönség legszélesebb körében. Ezek mindannyian többé-kevésbé hasznosak, sőt némelyek fontossággal is bírnak, amennyiben ilyen szerekhez folyamodunk szükségesen, mielőtt orvosi segély érkezne. Gyöttrő fejfájás, fejszakgatás, illetve fejfőrcs (Migrén) ellen legkitűnőbbben vált be a dr. Egger féle *Guarana*-pasztilla, melynek 1—2 darabja eloszlat makacs főfájást. Kapható eredeti phiolában a *Nádor-gyógytárban* Budapesten, VI.,

Váczi körut 17. a. Egy üveg ára 1 frt. — Vidékre a pénz előleges beküldése mellett postán bermentve 1 frt. 20 kr. — Kizárólag dr. Egger-féle készítmény kéréndő.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 20. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban 1/2 9 órákor.

Január 27. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és tánc a várbeli tiszti kaszinóban 8 órákor.

Február 1. Tanítók táncmulatsága (Polgári fiúiskola diszterem.)

Február 3. A helyőrségi tisztikar táncvizsgálma 1/2 10 órákor (Fehér Kereszt.) — Az aradi hivataloságok betegsegélyző- és temetkezési együletének táncvizsgálma (Vadember.)

Február 4. Az aradi mézáros és hentes ifjuság táncvizsgálma (Központi szálló.)

Február 17. Műkedvelő-előadás, utána társas vacsora és tánc a várbeli tiszti kaszinóban 8 órákor.

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban 1/2 9 órákor.

(=) **A fiskálisok mulatnak.** Érdekes farsangi hír kelt néhány nap óta szárnyra. Ügyvédek, kik mint ellenfelek, rendszerint ádáz küzdelemben állanak egymással szemben a törvényzöld asztala előtt, egy darab időre törvényszünetet készülnék proklamálni, amennyiben ügyvédi körökben nem kevesebbről van szó, mint a régi, nagyhirű *ügyvédi piknik* felújításáról. A napokban e tárgyban értekezlet lesz, melyet *Szalay* Károlyné, az ügyvédi kamara érdemduz elnökének neje és *Nemess* Zsigmond dr. hívtak egybe. Ezen az értekezleten fogják megállapítani a multság tervezetét s meg fognak választani egy női- és férfirendezőbizottságot. Tudvalevő dolog, hogy mindennek, a mit fiskálisok intéznek, sikerülnie kell, hát még ha fiskálisok és fiskálisnék fognak össze egy cél érdekében. Egy szóval: nagy, hetedhétországra szóló multság készül, mely bizonyára egyik legfényesebb epizódja lesz az idei farsang egyébként eléggé szegényes történetének.

(=) **A polgári társaság estélye.** Rendkívül sikerült összejövetele volt az éjjel a polgári társaságnak *Duffner* József szállodája helyiségeiben. E társaság, mely alig két éve alakult jó nevű, előkelő polgárokból, ma már annyira közkedvelt lett, hogy *Duffner* összes helyiségei szüknek bizonyultak a sok tekintélyes polgári család befogadására. A multság közös vacsorával kezdődött 150 személy részvétele mellett. A kedélyesen töltött vacsora közben *Glück* Károly, a polgári társaság elnöke üdvözölte a vendégeket. *Kristyó* János a polgárság összetartására emelte poharát, *Kiss* Ferencz a hölgyekre mondott sikerült felköszöntőt. A vacsora alatt *Kresz* Ferencz, *Mihályik* Béla és *Berán* Béla által szervezett műkedvelő zenekar szórakoztatta a közönséget. *Duffner* József vendéglőst kiváló dicséret illeti meg, a menyenyiben a nagyszámban megjelent közönséget teljes megalégedésre szolgálta ki. A férfi világ is képviselve volt városunk tekintélyes polgárai által. Ott voltak az említettekön kívül *Nikolits* Péter, *Müller* Károly, *Tabakovits* Emil, *Nikolits* Döme, *Földes* Kelemen, *Rosmanith* Albert, *Vajda* Benő, dr. *Szalay* Arnold, dr. *Szóllósy* Jenő, ifj. *Kristyó* János, *Sófalvy* György, *Bács* Károly, *Sági* Henrik, *Steigerwald* Alajos stb. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: *Glück* Károlyné, *Kiss* Ferenczné, *Sági* Henrikné, *Bács* Károlyné, *Panker* Viktorné, *Angyal* Dezsóné, *Glück* Józsefné, *Irmer* Henrikné, *Rózsa* Gézané, *Inokai-Tóth* Lajosné, *Reinhart* Gézané, *Egri* Lehel Elemérné, *Kohn* Józsefné, *Klapok* Alajosné, *Fejér* Gyulané, *Czeiler* Istvánné, *Czeiler* Lajosné, *Budai* Nándorné, *Berán* Antalné, *Fleischer* Adolfné, *Wagner* Károlyné, *Ausprung* Jánosné, *Rutkovszky* Ferenczné, *Balogh* Dávidné, *Kertész* Józsefné, *Répásy* Pálné, *Körösy* Mihályné, *Schön* Alajosné, *Kotinczky* Jánosné, *Sebesy* Ferenczné.

Leányok: Lakos Eszti, Skriba Mariska, Glück Hermina, Windhab Katicza, Czirkol Irma, Budai Vilma, Gredek nővérek (Györök), Körösi Katicza, Bruckmann Ilona, Ausprung Emma, Katincezy nővérek, Ivanovits Szidi stb.

(=) **Postások bálja.** Mint minden évben, úgy most is rendeznek bált az aradi postások. A farsang sikerült multságainak egyike szokott lenni az aradi posta- és távirada altisztek és szolgák multsága, melyen fesztelen jókedv és kedélyes hangulat mellett kitűnően lehet mulatni. A posta- és távirada altisztek özvegyeinek és árváinak segélyezésére teremtett alap javára tartják meg ez idén, *február 2-ikán* a Központi-szálló termeiben a postások multságát, melyen Nagy Károly cigánybandája húzza majd a talpalávalót.

(=) **Kőfaragók multsága.** Az aradi kőműves, kőfaragó és kőterítő betegsegélyző és temetkezési egyesület február 4-én a Krispin-teremben zártkörű táncvizalmat rendez. A rendezőség Szidor János elnöke alatt 56 tagból áll. Jegyek előre válthatók szivességből *Krispin* József zeneműkereskedésében, *Sziklai* Adolf vendéglő helyiségében (Vadember), *Valenta* András vendéglőnél és a rendező-bizottságnál. Belépti személy-jegy előre váltva 1 kor. 40 fillér. Család-jegy 2 kor. 80 fillér. A pénztárnál személy-jegy 1 kor. 60 fillér, család-jegy 3 kor. 20 fillér.

TANÜGY.

(=) **Az aradi tanító-testületek segélyalapjának közgyűlése,** melynek megtartását ma, szombaton délutáni fél 5 órára tüzték ki, elmaradt. — Az új határnap e hó 18-ika.

SPORT.

+ **A Meteor kerékpár-egylet** f. hó 16-án, kedden tartja az előkészítő választmányi ülését. A rendes évi közgyűlést f. hó 26-án este 8 órakor tartják a Vass-szállóban levő Club helyiségben a következő tárgysorozattal: 1. A titkár évi jelentése 2. A pénztárnok jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1900. évi költségelőirányzat. 5. Tisztviselők és a választmány megválasztása. 6. A számvizsgáló bizottság megválasztása. 7. Indítványok. Ezen közgyűlésre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

TÖRVÉNYKEZES.

§ **Az első esküdtzéki tárgyalás.** Mint a *Törvénytörvényi és Rendőri Ujság* írja, a budapesti esküdtbíróóság előtt ez évi február hó 5-én lesz az első főtárgyalás egy halált okozó súlyos testi sértés miatt folyamatba tett bűnperben. A főtárgyaláson *Lenk* Gyula bíró fog elnökölni.

§ **Athelyezett aljegyző.** A nagyvárad kir. tábla elnöke *Pop* Sándor dr. aljegyzőt az aradi törvénytörvényektől az aradi kir. járásbíróóságához helyezte át.

§ **Az anyai fájdalom.** *Szilágyi* András budapesti vígszínházi szabó családjára nagyon ránehedett a végzet. A múlt év január 1-én megbetegedett egy 10 éves fiúcska. Az aggó szülők elhívták a betegsegélyző egylet orvosát, aki muló bajnak deklarálta a gyermek betegségét s hashajtó szert rendelt neki. A gyermek állapota egyre rosszabbodott, úgy, hogy két nap mulva már teste tele volt vörös kiütésekkel s toroka egészen be volt dagadva. Az orvos még ekkor sem akarta a bajt komolynak felismerni s mindössze annyit tett meg, hogy helyetteséhez utasította a szülőket, mivel ő épp akkor Párisba utazott el. Ugy a helyettese, valamint a rendőrorvos, akik megvizsgálták a gyermeket, rendkívül aggasztónak találták a betegséget, amely sarlack és difteritisz együttes komplikációjában jelentkezett. Erre aztán a gyermeket beszállították előbb a *Bródy* Adél-féle kórházba, innen pedig átvitték a Szent László-kórházba, ahol 8 nap alatt meghalt. De ezzel még nem volt vége a csapásnak. A többi gyermekek is megkapták a betegséget s két hét mulva már ismét kis koporsóra volt szükség a *Szilágyi*-családnak. A mélyen sujtott anya két gyermeke elvesztését az egyleti orvos lelkiismeretlen felületességének és hanyagságának tulajdonította. Ezen tudatban, utalva szegénységére, levelet irt az egyleti orvosnak,

hogy legalább a temetési költséget fizesse meg feltűnés nélkül, nehogy kénytelen legyen orvosi hírnevének ártani megteendő feljelentése által. Az orvos erre zsarolás miatt jelentette fel a szegény asszonyt. Ma tárgyalta ezt az ügyet Agorasztó bíró a büntetőtörvényszéken. A vádlott töredelmesen beismerte a levél irását s mentségére nagy elkéseredettséget hozta fel. A törvényszék tekintetbe is vette ezt a körülményt s dr. Keserü alügyész vádja után zsarolás vétsége miatt két kor. *pénzbüntetésre* ítélte. Az ítélet jogerős.

Ajándék a gyűjtőknek.

Aki az Aradi Közlönynek öt új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a magyar könyvpiac legszebb diszmunkáját

Mikszáth Kálmánnak

A JÓ PALÓCZOK

című 50 koronás művét.

Aki az Aradi Közlönynek három új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg

Bartók Lajosnak

TÉLI REGÉK

című 32 koronás gyönyörű aczélműszetekkel illusztrált diszmunkáját.

Beküldött címekre mutatványszámokat az *Aradi Közlönyből* két hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

NAPIREND.

Január 14. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Jézus neve. — Protestáns naptár: Jézus neve. — Görög-keleti naptár (Január 2.): Szilvén. — A nap két 7 óra 30 perczkor — nyugszik 4 óra 17 perczkor. — A hold két 3 óra 20 perczkor, nyugszik 6 óra 14 perczkor.

Január 15. Hétfő. Róm. kath. naptár: Pál remete, Mór. — Protestáns naptár: Pál remete, Mór. — Izraelita naptár: Fák ünnepe. — Görög-keleti naptár (Január 3.): Malaktás. — A nap két 7 óra 29 perczkor, nyugszik 4 óra 19 perczkor. — A hold két 4 óra 24 perczkor, nyugszik 6 óra 53 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 767.6 milliméter, délután 2 órakor 766.4 milliméter. Hőmérsék reggel 7 órakor C° — 3.5. délután 2 órakor C° — 2.4. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 2, délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult, havaz. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter. Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Fagy, délen csapadék.

Szabadságharozói emléktárgyak országos muzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Erekllymuzeum helyisége melletti ülésterem.

Január 14. A német-peregi gazdák szarvasmarha tenyésztő szövetkezetének alakuló közgyűlése. — A borosjenői kaszinó közgyűlése. — A Kössuth Lajos betegsegélyző-és temetkezési-egylet választmányi ülése délután 3 órakor.

Január 17. Az aradi első gyártelep részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 19. A Kölcsey-egyesület második felolvasó-estélye délután 1/2 órakor (Városháza.)

Január 21. Kubelik Jan hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Január 25. A nagy-butyini takaré- és előlegezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 26. Körállatorvosválasztás Ternován.

Január 28. A német-sági takaré- és segély-egylet mint szövetkezet közgyűlése délután 1 órakor.

Január 29. Aradmegye évnegyedéves közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Január 30. Jegyzőválasztás Világoson.

Február 4. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A gabonatözsde 1899-ben.

— Befejező közlemény. —

Budapest, január 13.

Márczius 23-án érte el a hausse tetőpontját; a márcziusi buza 10.81 frton állt az áprilisi 9.96 frton.

A buzaring összeomlása márczius 27-ére

esik. A folyó határidő 10.68 frtról 10.04 frtra, vagyis teljes 64 krajczárral csökkent egyetlen egy nap alatt. Az áprilisi buza és a készáru szintén erősen hanyatlott.

Április 4-én az áprilisi buza már egy forinttal olcsóbban: 8.79 forinton volt vásárolható. Az áprilisi és a májusi határidő minden nagyobb emóció nélkül végződött. A buzaár 8.50 és 9 frt között, még pedig inkább szilárd irányzat mellett ingadozott. Ekkor kezdődött az időjárásra való spekuláció. Romániából és részint Bulgáriából is tartós szárazságot jelentettek.

Nálunk sem alakultak az időjáráti viszonyok mindig kedvezően és az amerikai kábelek is kevésbé reményteljesen hangzóttak.

Május 18-án 7.88 frton kötötték legolcsóbban az októberi buzát Budapesten. Ot nappal később már 50 krajczárral magasabban jegyezték és június 5-én beköszönt a 9 frtos árnívó. Két héttel később 19-én elérte a legmagasabb állását, mely 9.65 frt volt.

Az ördög sohasem oly fekete, mint a mi-lyennek festik. Akkor tájban szerenádot zengtek a román szántóföldek állapotáról. Es mert a közvélemény már szinte hozzászokott a folytonos panaszokhoz, Magyarország aratási eredményét is rendkívül kedvezőtlennek tüntették fel.

Erre az időre esik az agrárcörök agitációja, amikor a szegény gazdákat minél nagyobb tartózkodásra birták, hogy a világ szerelméért se adják el buzájukat, majd jön az ideje, hogy szivesen tiz forintot is fizetnek érte! Ennek következtében a termelők csak lassan hozzák az új gabonát a piacra és innen van az, hogy a jó középtermés dacára a kínálat az aratási időben meglehetősen korlátozott maradt. Ennek következménye az volt, hogy a buzaár fokozatosan és nem ugrásszerűen hanyatlott. Félhónapig még 9 frton belül jegyzett és nagyobb lanyhaság után augusztus elsején ismét 8 és fél frtra emelkedett a buza értéke. Szeptember második felében még mindig 8 és fél frt volt a buza piaci ára a budapesti gabona-csarnokban.

A lassu, de annál biztosabb reakció októberben állott be, amikor hetenkint 3—4 száz-ezer métermázsza buza érkezett a fővárosba. A pénzviszonyok ugyanis rosszabbodtak, sokan megunták a hosszú várást és piacra vitték buzájukat. Mindez karöltve, erős kínálatot idézett elő és ha a buzaár októberben csak 8 forintra esett, az üzletellen november és deczember hónapok megadták a kegyelemdőfést.

Az év végén 7.50—7.60 frt volt a középminőségű buza ára. Deczember 31-én 2 és fél forinttal olcsóbban adta el a termelő buzáját az idén, mint tizenkét hónappal azelőtt. Elvégre rekordnak ez is elég. Csallán József.

A gabonatözsde hete.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 13.

Az agrár-cörök hiába várják az őrlési forgalom megszüntetésének jótékony hatását. Már fél hónap mult el, mióta a közös vámterületbe idegen buza nem kerül, s a viszonyok nemcsak hogy nem javultak, hanem inkább rosszabbodtak.

A malmok exportálni nem tudnak, azért nem is igen erőltetik a buza-vásárlást. Pedig buza van, s előbb-utóbb a piacra kerül.

Az elmúlt héten a helyzet csak annyiban javult, hogy valamivel több buza kelt el, de az árak csak nehezen tarthaták mult heli nívójukat. Az összforgalom 80,000 métermázsára tehető.

Minthogy a készáru-üzlet alapja a határidő-spekuláczióknak, természetesen, hogy a papir-buza irányzata sem volt szilárd.

Egyéb gabonaneműekben a forgalom ugyan nagyon csekély, de az irányzat tartott.

— Az áruforgalmi statisztikai adat szolgáltatást szabályozó 86642—1899. sz. kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet értelmében 1900. év január hó 1-től kezdve a kölföldről vasuton érkezett és oda feladott áruk statisztikai bevallásához új árunyilatkozási nyomtatványok léptek életbe s ennek folytán az eddigi használatban volt régi 10 filléres árunyilatkozási űrlapok fenti naptól kedve a közforgalomból bevonatnak. A felek birtokában levő és

1900. január elsejével érvénytelenné vált eme pénzértékű áruvilágosi ürlapok minden vasúti gyors és teheráru pénztárnál legkésőbb 1900. évi január hó 31-ig darabonként 10 fillér értékben készpénzben beváltatnak. 1900. évi január 31-ike után a szóban levő áruvilágosi ürlapok többé semmi körülmények között be nem váltatnak. Aradon, 1900. január hó 5-én. Az üzletvezető helyett: **Kremmer**, felügyelő.

A pénzplacc helyzete. Pétervárról táviratozzák: Witte pénzügyminiszternek a császár elé terjesztett előterjesztése így végződik: Miután kijelentettem, miként tekintem az ország gazdasági helyzetének bizonyos oldalait, jelentésem végén bátorodom egy kérdést érinteni, amely az egész civilizált világra nézve vitális érdekű, tudniillik a tőke rendkívüli drágulását a mely minden piacon érezhető, és a pénzpiacon uralkodó szükséglet. Ez a jelenség, amely minden ország ipari és kereskedelmi tranzakciói elé nagy akadályokat gördít, különféle gazdasági természetű körülményekre vezendők vissza és még jobban kiélesítik azokat az események, amelyek most Dél-Afrikában végbe mennek. Ugy látszik azonban, hogy az a rendkívüli marasmus, amely alatt az üzletek szenvednek, nem annyira ezeknek az okoknak maguknak tulajdonítandó, hanem inkább az újabb politikai bonyodalmak miatt táplált bizonytalan aggodalmaknak. Nemzetközi viszonyok állandóságában való ilyen bizalmatlansággal szemben rendesen eredménytelen marad minden szó, a mely a kedélyek megnyugtására volna hivatva. Ámde ez a riasztó állapot sokat veszítene élességéből, ha az ország vezető körei és közvéleménye azt a politikát illetőleg, amelynek a világot kormányoznia kell, ugyanazoktól az eszméktől volnának áthatva, amelyek 150 millió hű alattvalóinak az uralkodóját áthatják.

Felhívás. Az aradi takaré- és segélyegyesület mint szövetkezet az új év alkalmából figyelemreméltó felhívást tesz közzé, melyet különösen a kisiparosok, kiskereskedők és kisbirtokosok figyelmébe ajánlunk. Szövetkezetünk — szól a felhívás — az állam részéről adómentesség kedvezményében részesül azért, mert az érvényben levő törvények szerint a kisiparosok, kiskereskedők és kisbirtokosok hitelgényeit onajta társulás útján kielégíteni. Hetenkint 50 filléres befizetéssel lesz a belépő egy tagrészt tulajdonosa és ezáltal a szövetkezet tagja, mely arra jogosítja fel, hogy társadalmi állásának és vagyoni viszonyainak megfelelő hitelben részesüljön. A belépők jegyezhetnek több részt is egyszerre és egy könyvre. A szövetkezetbe való belépés még azon előnyt is biztosítja tagjai részére, hogy a megerősítés nélkül hetenkint befizetett összegek a társulatnak hat év után megejtendő felszámolásakor egészben visszafizettetnek és azonkívül az üzlet eredményéből még a megfelelő haszonban részesülnek. Az 1899. év végével ejti meg a szövetkezet a XIII. évi társulatának felszámolását és az 1900. évben alakul meg a XIX. évi társulat. A szövetkezet XIX. évi társulatába való tömeges belépésre hívjuk fel az érdekeltek figyelmét. Ezen hirdetésünket különösen kisiparosaink, kiskereskedőink és a gazdálkodók figyelmébe ajánljuk. Az aradi takaré- és segélyegyesület mint szövetkezet igazgatósága, Petőfi-utca 1. sz.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Imhof Gusztáv Szombathely. — Theefanovics Sándor, B.-Szt.-Tamás. — Gebauer Sándor, Pozsony. — Cserei Gyula, Léva. — Wolf Ödön, Varasd. — Haupt Armin, Beregszász. — Fried testvérek, keresk. czég. Illok.

Budapest-kőbányai sertéskeresek. csarnok.

— Január 13. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 82.—83.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 85.—87.— fillig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 83.—84.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 82.—83.— fillig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 220—280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

fillig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 83.—85.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 82.—83.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 80.—82.— fillig. Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. — Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak. Sertéslétszám: Január hó 10-én volt készlet 23043 darab, január hó 11-én főlhajtattott —124 darab, január hó 11-én elszállított —526 darab, január hó 12-én maradt készletben 22641 darab. Üzlet: Változatlan.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 13.

Déltőzsde. A buzakinálat kielégítő, vételkedv mérsékelt. Valamivel jobb irányzat mellett 14.000 méter-mázsa került forgalomba, tartott áranak. Egyéb gabonaművekben kevés forgalom, rozs tartott. Időjárás fagy.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.67—7.68
Buza szeptemberre	7.80—7.81
Rozs áprilisra	6.35—6.36
Zab áprilisra	5.01—5.02
Tengeri májusra	4.92—4.93
Repce szeptemberre	11.75—11.80

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.70—7.71
Buza szeptemberre	7.82—7.83
Rozs áprilisra	6.38—6.39
Zab áprilisra	5.01—5.02
Tengeri májusra	4.93—4.94
Repce szeptemberre	11.75—11.85

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	747.80
Magyar hitelrészvény	744.50
Leszámitolóbank részvény	506.—
Rima-Murányi vasmű részvény	671.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	637.60
Közuti vasút	670.—
Városi villamos vasút részvény	337.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. január 13.

Magyar aranyjárdék 40%	97.75
Magyar koronajárdék 40%	94.80
Magyar arany 4 1/2%	100.—
Magyar ezüst 4 1/2%	99.50
Magyar keleti vasút	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.75
Magyar italmegváltási kötvény	99.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	160.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	137.25
Osztrák papírjárdék	99.—
Osztrák járdék ezüst	98.75
Osztrák járdék arany	97.75
Koronajárdék	99.—
1860-iki államsorsjegyek	136.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1830.—
Magyar hitelbank részvény	746.50
Osztrák hitelintézet részvény	750.—
Osztrák-magyar államvasút	644.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márka	118.10
London	242.30
Páris	96.10

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA		
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:		
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Szm. sz. tv. reggel 9.10	
Személyvonat d. e. 11.20	Szm. sz. tv. délután 3.56	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.55	
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. Szolnokról este 8.49	
Erdély felé:		Erdély felől:		
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 6.59	Személyvonat d. e. 10.50	
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.30	Radnáról délután 2.36	Gyorsvonat délután 4.06	
Temesvár felé:		Temesvár felől:		
Személyvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44	
Vegyesvonat délután 5.—	Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel 7.15	Vegyesvonat délután 4.16	Személyvonat reggel 8.46	Vegyesvonat este 7.49	
Brád felé:		Brád felől:		
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Borossebesről szv. reg 8.03	Vegyesvonat d. e. 11.—	
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—			

KÜLÖNFELÉK.

A Vezuv vasutja. A turistákat érdekelni fogja az a szerződés, amelyet Nápoly városa a napokban kötött a Cook czéggel. E szerint a funicolare ezután a városból fog indulni a Vezuvra. Tehát nem kell előbb néhány órai omnibusz utat tenni, hogy az utas elérjen a siklóhoz.

A császár az országuton. Szinte csodálatos volna, ha a német császár nem volna a legügyesebb sportsman a sport legváltozatosabb ágaiban. Hát mint ilyenről emlékeznek meg II. Vilmosról báró de Vaux, aki az állami törvényszékké átalakult szenátus előtt folyó pörből nevezetes, egy Le Sport en France et á l'étranger című munkájában. Feldicséri, mint kitűnő lovast, mint pompás lawn-tennisezőt, aztán mint ritka, kitartó gyalogost. Ezzel kapcsolatban elmondja a következő apróságot. 1897-ben II. Vilmos egy napon hosszú gyalogsétáról visszatérve, Potsdam felé menet, rendkívül kifáradt. Valami járómű után kutatott, de nagysokára nem fedezhetett fel mást, mint egy zöldeges talvigát. Egy paraszttasszony hajtotta. Amikor a talyiga egészen közel ért, a császár arra kérte a kofát, hogy vigye el Potsdamba, a derék urhölgy azonban hallani sem akart a dolgról. Nagyon gyanusnak tetszett neki az a portól belepott hosszú tiszt ur. Rácsapott hát a gebéjére és menekült. Kevéssel azután szembe jön egy katona, aki azt kérdezi tőle: — Mit mondott a császár? — A császár!? . . . Micsoda császár? — Az a tiszt, aki az imént beszélt kendeddel. — Mit! . . . Hogy! . . . Az a császár volt? — kapkodott levegő után a kofa és nyilván azt hitte, hogy már hurczolják is a börtönbe, mert esze nélkül csapkodta a lovacskaját.

Páris kutyái. A legutóbbi párisi kutyanépszámlálás adatai szerint a francia fővárosban nyolcvanezer kutya van. Szakértők állítása szerint ennél több kutyája csak Konstantinápolynak van.

Házzállítás vonaton. A Burlington and Missouri Riven vasuton nemrégiben egy egész udvarházat szállítottak husz mértföldnyi távolságra Hemingfordtól Alliancig. A ház hossza ötven, szélessége negyven láb és két emelet magas. Sulya körülbelül száz tonna. A tulnyomóan fenyőfából épült házat előbb fölemelték és négy, egyenkint ötven tonnás kocsira helyezték. A vonat óránként hat mértföldet haladt. A ház teljes épségben érkezett meg.

Alkalmazkodó féltékenység. Fialat férj (belép felesége szobájába): Hah! Mit dugdosol ott hátra előlem? Szerelmes levél? . . . (Kitépi az asszony kezéből a papirost): Ah, a szabóné számlája! . . . Itt van! Semmit sem akarok látni.

Városi színház.

Vasárnap, 1900. évi január hó 14-én:

Bérletszünet. Bérletszünet.

Délután 3 1/2 órakor, fél árkakkal:

A cigányszerelem.

Eredeti életkép dalokkal és táncokkal. 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: Dankó Pista.

SZEMÉLYEK:

Tollas Zsiga . . . Bács Károly,	Csicso Gyula Hajnal D.
Dadó Ruzsi . . . Tolnainé.	Dudrai Matyi Radó S.
Lajos, fia . . . László Gy.	Szücs Abris . . . Pintér Imre.
Marcsa Ruzsinszki I.	Figyelmes . . . Szarvassi J.
Darázs Etl . . . Harmath J.	Kaszari . . . Mezei Péter.
Lajoska, fia . . . Kley M.	Kakura Czakó V.

Kezdete 3 és fél órakor.

Bérletszünet. Páratlan.

Este 7 órakor, rendes árkakkal:

A baba.

Operette 4 felvonásban. Irta: Ordonneau Maurice. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzette: Audran Edmund.

SZEMÉLYEK:

Lancelot Harmath J.	Alésia Felhő Rózsi.
Maximin Pintér Imre.	Chanterelle . . . Gáthi K.
Hilarius Andorffy P.	Lorémois Hajnal D.
Hilariusné . . . Tolnainé.	Balthasar . . . Czakó V.

Kezdete 7 órakor.

REGENY-CSARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Írta: H. G. Wells.

Az Aradi Közlöny számára fordította:

[24] Mikes Lajos. [Utányomás ülös.]

(Folytatás.)

XVII.

Katasztrófa.

Hat hét múlva nem volt bennem már más érzés, csak undor és borzalom, melyet Moreau iszentelen kísérletei szítottak bennem. Azon voltam szüntelenül, hogy teremtom képeinek eme borzalmas torzképei közül visszakerüljek mielőbb az emberek édes, egészséges társaságába. Embertársaim, a kiktől így elszakadtam, lassan idylli szépség és erőnyiség mintaképeivé váltak emlékezetemben. Montgomerytől egyre jobban elhidegkedtem. Régi különválása az emberiségtől, titkos iszákossága, s nyilvánvaló rokonszenve az állatemberekkel szemben, beszennyezte őt előttem. Legtöbbször egyedül kereste fel a fenevadakat. En kerültem tőlem telhetőleg a velők való érintkezést. Időmnek egyre nagyobb részét a tengerparton töltöttem el, fürkészre, nem tűnik-e fel a horizonton szabadulást hozó vitorla, míg végre egy nap oly iszonyu szerencsétlenség ért bennünket, a mely gyökerestül felforgatta furcsa környezetemet.

Hét nyolcz hetet tölthettem már a szigeten, mikor a katasztrófa bekövetkezett. Kora reggel hat óra tájban lehetett. Korán keltem, s mindjárt meg is reggeliztem, mert három az az udvarba fáthordó állatember lármája felébresztett.

Reggeli után kiálltam az udvar kapujába, cigarettázva s élvezve a kora reggel frissességét. Nemsokára megjelent Moreau is az udvaron s jó reggelt kívánt. Elhaladt mellettem, s hallottam, a mint hátam mögött ajtót nyitott és bement laboratóriumába. Ez időtájt már annyira érzéketlenné tett a borzalmas hely, hogy nem is izgatott, mikor a puma gyötrelmeinek új napja megkezdődött. Ráüvöltött kinzójára, mint valami dühödt amazon.

Azután különös dolog történt. Mái sem tudom pontosan, micsoda. Eles kiáltás hallatszott hátam mögött, a melyet zuhanás követett. A mint megfordultam, ijesztő arcz rohant egyenesen nekem, nem emberi, nem is állati, hanem valami ördögarcz, a mely tele volt vörös sebhelyekkel, a melyről csurgott a vér, s a melyből pillálan szemek lobogtak rám. Fölemeltem karomat, hogy védekezsem a csapás ellen, mely földre terített, kétté törve fölemelt karomat, a vérfoltos vászon kötelékekbe csavargatott hatalmas szörny keresztül ugrott testem s tovább rohant. En lefelé görögtem a parton a zuhanás következtében, s mikor megpróbáltam felülni, eltörtött karomra roskadtam. Azután megjelent Moreau. Sápadt arczát még rettentőbbé tette a homlokából patakzó vér. Egyik kezében revolvert tartott. Alig pillantott rám; hanem széttekintve, nyomban az elszabadult puma üldözésének eredt.

Ep karomra támaszkodva felültem. A rongyokba burkolt szörny nagy ugrásokkal haladt a part mentén, s Moreau mindenütt nyomában. A szörny hátrettekintett üldözéjére s aztán hirtelen a bokrok felé fordult. Minden ugrás után nagyobb távolságra után nagyobb távolságra jutott Moreautól. Majd eltűnt a bokrok között. Moreau elébe akart vágni, s a mint eltűnt, utána lött, de nem találta el. Aztán ő is belevesztett a zöld sűrűségbe.

Utánuk bámultam: majd belenyíllalott karomba a kin s nagyot nyögve feltápáskodtam. Montgomery revolverrel kezében, felöltözve kilépett a kapun.

— Nagy Isten, Preudick! szolt, nem véve észre, hogy bajom esett. A fenevad elszabadult. Kitépte bilincset a falból. Látta őket? Majd látta, hogy karomhoz kapok, hozzátette: — Mi baja van?

— Epen a kapuban álltam, szoltam.

Közelebb lépett hozzám s fölemelte karomat. — Véres a kabátja ujjá, szolt s felcsavarta karomról a vásznat. Fegyverét zsebre dugta, aztán jól körültapogatta karomat s bevezetett

szobámba. — A karja eltört, szolt; s aztán így folytatta: Mondja el részletesen, hogy történt, — mi történt.

Elmondtam, a mit láttam, töredezett, rövid mondatokban, közbe-közbe elhallgatva nagy ki-nomban. Ő pedig ezalatt gyorsan és ügyesen bekötözte karomat. Nyakamba akasztotta, aztán hátrafelé kissé végig nézett, s így szolt: — Rendben lesz. Azután elgondolkozott; majd kiment s bezárta a kerítés kapuját. Egy ideig künn maradt.

Minden gondom karomra irányult. A incidens magát alig tartottam egyébnek, mint egy újabb borzalmas epizódnak. Leültem, s nincs mit tagadnom, alaposan elátkoztam a szigetet. A karomban sajgó fájdalom égető kinná változott, mire Montgomery visszatért. Arcza sápadtabb volt a rendesnél s alsó ajka lejjebb lógott mint közönségesen. — Sem nem látom, sem nem hallom Moreaut, szolt. Pedig azt hiszem, szüksége volna segítségemre. Rámmeresztette kifejezéstelen szemét. — erős fenevad. Egyszerre kirántotta a falból bilincset.

Az ablakhoz ment, onnan az ajtóhoz, s aztán újra hozzám fordult.

— Kimegyek utána, szolt. Itt van még egy revolver, a mit önnél hagyhatok. Oszintén szolva, aggasztó sejtelmeim vannak.

Kezem ügyébe tette a fegyvert az asztalra, azután eltávozott, ragadós nyugtalanságot hagyva maga után a levegőben. Nem is ültem sokáig a székbem. Kezembe vettem a revolvert s a kapuhoz mentem.

A reggel oly nyugodt volt, mint a halál. Szellő sem rezdült, a tenger sima volt, mint a tükör, az égbolt felhőtlen, a part elhagyatott. Félig izgatott, félig lázas állapotomban ez a nyugalom nyomasztó hatással volt rám.

Fütyülni próbáltam, de a füty elhangzott nyomtalanul. Káromkodtam újra, másodszer azon a reggelen. Aztán a kerítés sarkára mentem, s a zöld bozótra bámultam, a mely elnyelte Moreaut és Montgomeryt. Mikor térnek vissza? Es hogyan?

A távolban kis szürke állatember bukkant föl a parton, leszaladt a víz szélére s elkezdett lubiczkolni. Visszamentem a kapuhoz, majd újra a sarokhoz, s így jártam fel-alá, mint valami kötelességtudó őrszem. Egyszerre hallottam, hogy Montgomery jó távol Moreau nevét kiáltja. Megálltam. Karom nem fájt már annyira, de nagyon tüzes lett. Lázam volt és szomjuság gyötört. Arnyékom egyre kurtább lett. Elnéztem a távoli fenevadat, a mig újra el nem tűnt szemem elől. Vajjon sohasem tér már vissza Moreau és Montgomery? Három tengeri madár kezdett viaskodni valami zátonyra jutott zsákmány fölött.

Majd jó messze a telep mögött pisztolylövést hallottam. Hosszu szünet múlva újra durranás hallatszott. Majd közelebről kiáltás hangzott, aztán újra komor csend következett. Szerencsétlen képzelődésem gyöttrő képekkel kezdett kinozni. Majd hirtelen közvelen közlemben durrant a revolver.

Megriadva a sarokra siettem, s megláttam Montgomeryt. Knszálta hajjal, kivörösödve jött; nadrágja térde kirongyolódott. Arczán mély megdöbbenés tükröződött. Mögötte botorkált M'ling, a kinek szája körül rosszat sejtető barna foltokat láttam.

— Itthon van? Kérdezte Montgomery.

— Moreau? kérdeztem. Nincs itthon.

— Nagy Isten! Lihegett, csaknem fuldokolva kapkodott a levegő után. — Menjen be, szolt megragadva karomat. Megvesztek. Eszeveszetten rohannak ide-oda. Mi történhetett? Nem tudom. Majd beszélek, ha kipihentem magam. Egy kis pálinkát kell innom.

Betántorgott előttem a szobába s leült a karos székbe. M'ling levetette magát a földre a kapu előtt, s úgy lihegett, mint a meghajszolt eb. Adtam Montgomerynek pálinkát és vizet. Ott ült velem szembe, belebámulva a levegőbe, s lassan kezdte összeszedni magát. Néhány percz múlva kezdte elmesélni, mi történt.

Egy daradig követte Moreau nyomát. De később elvesztette a nyomot a köves talajon, tul a folyón, a hol inni látta az állatembert, s czéltalanul bolyongott nyugat felé, Moreau nevét kiáltozva. Majd találkozott M'ling-gel, a ki könnyű fejszét hozott magával. M'ling nem látott semmit abból, a mi a pumával történt. Fát vágott s a kiáltásokra elösielt. Együtt folytatták a keresést kiáltozva. Találkoztak a

sűrűségben két állatemberrel, a kik oly furcsán viselkedtek, hogy Montgomeryt dühbe hozták. Udvozólte őket, s azok, mint a tetten ért tolvajok, futásnak eredtek. Montgomery megállt s utánuk kiáltott, de eredménytelenül. Összevissza bolyongva még egy darabig, végre elhatározta, hogy felkeresi a kunyhókat.

A hegyi ut néptelen volt.

Egyre jobban meghökkenve, vissza felé indult. Ekkor találkozott a két sertéseemberrel. Szájuk körül gyanus vérfoltok voltak, s látszott rajtuk, hogy nagyon izgatottak. Montgomery láttára dühösen megálltak. Montgomery pattantott ostorával, hogy megrémítse őket; de ezek erre neki rohantak. Soha eddig ilyesmire nem történt még. Az egyiknek keresztül lötte a fejét, a másikra pedig rávetette magát M'ling. Leteperte a fenevadat s belevágta fogait nyakába. Montgomery ekkor ezt is agyonlötte, a mint M'ling mancsai között vergődött. Nagyügygyel-bajjal tudta csak rávenni M'linget arra, hogy tovább menjen vele.

Innen gyorsan hazafelé siettek. Utközben M'ling egyszerre csak a bokrok közé vetette magát, s felhajtott egy apró amerikai párduczacskó embert, a mely szintén tele volt vérfolttal. Egyik lábára, a mely megvolt sebesítve, megbénult. Ez a fenevad futott egy darabot, aztán vadul az öböl felé fordult, s Montgomeryt ezt is lelötö.

— Mit jelenthet mindez? kérdeztem.

Fejét rázta s felhajtott még egy pohár pálinkát.

(Folytatása következik.)

Kleinoscheg-Elysée
a Segjobb Bezogó

NYILTTÉR.*

Méltóságos Püspök Ur!

A mély tisztelettel alulirt szemlaci ág. hitv. evang. egyház-községhez tartozó hívek, Liffa János lelkész ur ellen alább felsorolt panaszainkat bátorokdjuk Méltóságod elé terjeszteni, azon alázatos kérés-sel, méltóztassék nevezett lelkészünk ellen ez ügyben a vizsgálatot elrendelni.

Mint hogy pedig a békési consistorium iránt bizalmunk megrendült, kérjük, kegyeskedjék ez alkalommal a bánási consistoriumot delegálni. Panaszaink, melyeket már 1897. évben a nagytiszteletü esperes ur elé terjesztettünk volt, de azóta sem vizsgálatot, sem egyéb intézkedést nem sikerült kieszközölnünk, a következők:

1. Lelkésünk a lelkészlakban levő presbiteri tanácsstermet még 1882. évben elfoglalta irodául, mit mi megtörtünk mindaddig, mig be nem bizonyult, hogy ezen helyiség eklézsiánk az iskolai tanterem fűtésére szánt tüzfájával lett 10 éven át naponta fűtve s ennek rovására iskolás gyermekeink az alig fűtött iskolában fagyoskodtak. Midőn aztán erre vonatkozó méltó elégedetlenségünknek kifejezést adtunk, a lelkész ur önként kihurczolkodott a tanácssteremből, de kijelentette az istenházában, hogy ezentul az egyház anyagi ügyeivel többé nem fog törődni, hanem csupán templomi kötelmeit teljesíteni. Ezen nyilatkozatát érvényesítette is egyideig, daczára annak, hogy tudomásunk szerint azon teendők elvégzésére magát esküvel is kötelezte, hivatalának elfoglalásával. Utóbbi időben meg aztán oda módosította eljárását, hogy már az egyházi gondnokság, elnökség, jegyzőség s minden intéző tisztséget a saját személyében összpontosított, sőt nyilvánította is egy

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

alkalommal, hogy az ő szava többet ér az összes presbiterium minden szavzatánál.

2. Kitünt számadásainkból, hogy presbiteriális határozat nélkül a lelkész ur háztartása számára egy nagy rézüstöt szerzetett be az egyházi pénztárból.

3. Elkövetett azon szabálytalanság, hogy a lelkési és a tanítói lakások kertjeiben levő szőlők után kirótt bor fogyasztási adók éveken át az egyház pénztárából lettek fizetve, miáltal az egyház 48 frt 16 kr kárt szenvedett. Ennek az összegnek megtérítése iránti keresetünkkel a nagytiszteletű esperesség, múlt évi 31. sz. határozatával felebbezésünk dacára elutasított, még annak dacára is, hogy a tanító urak a reájuk eső részt megtéríteni hajlandók lettek volna.

4. Nagy elégedetlenséget okoz azon körülmény is, hogy a lelkész ur a gyermekek temetésére csak nagy ritkán szokott elmenni, a temetésért járó lelkési díjat azonban minden esetben megköveleli, sőt nem egyszer egy forintot vett fel oly gyermekek temetésért, melyen ő jelen nem volt.

5. Fizetésének javítását akarta 1888-ban kérészkölni, s midőn a presbiterium tagjait egyenként magához hivatván nem sikerült tervét keresztül vinni, akkor presbiteriumi gyűlést rendelt s a gyűlésen meglelt szavaztatási uton javítva az egyház adta nélkül, ez által nagy zavar lett az egyházban, azonban még javításon felül 2 fél éven át 50 forintra vett fel többet az egyház kaszájából, mint a mi őt jogosan megillette volna. Midőn aztán ezen eljárás felfedeztetett, belenyugodott, hogy a gondnok tőle eme 50 forintra fizetéséből levonta s az egyházat kárpótolta.

6. Esketéseknel befizetni szokott belépési díjból egy ízben 2 frttal be nem számolt az egyháznak, s midőn ez kitudódott, megfizette az összeget.

7. Ifj. Schupkegeltől két ízben is felveszt, gyermekeinek temetéséért a megállapított 30 kr. díj helyett egy-egy forintot.

8. Előfordult oly eset is, hogy egy esküvő alkalmával megtiltotta a soros kántornak az orgonálást, s midőn a tanító rágaszkodott kötelessége teljesítéséhez, a lelkész ur megtiltotta a harangozónak, hogy fujtasson, s így kénytelen volt a kántortanító a néppel orgona kíséret nélkül énekelni.

9. Az 1898. évi egyházi számadással nem tudván tisztába jönni, Tichy Márton iránt az esperességhez fordult s ezért még rágalmozással lett vádolva, pedig ezen számadás még ma sincs tökéletesen lefejezve.

10. Végre az ilyen eljárásokból keletkezett egyenetlenségek kiegyenlítése s békés uton való elintézése végett f. év január 2-án egy küldöttség járt a lelkész urnál s békesség létrehozása érdekében kérelmezvén, ő azt elutasította. Tehát kénytelenek vagyunk a Méltóságos püspök ur előtt sméltelen kérelmezni, kegyeskedjék fentebbi kérésünket Egyházközségünk érdekében teljesíteni, tisztelettel kijelentvén, hogy azon esetben, ha kérésünk meg nem hallgattatik s orvoslást nem nyerünk, velünk együtt legalább 120 család elszakad egyházközségünkötől.

Szemlakon, 1900. január hó.

Mély tisztelettel

Schupkegel Mihály, Hay János, Hay József, Schmidt Mihály, Bartolf Dániel, Wagner Mi-

hály, Szilassy András, Vogl Márton, Schäffer József, Kálmán Péter, Heibach Mihály, Baumann András, Braun Márton, Schmidt András, Wagner Márton, Stefan Mihály, Stefan János, Galman Péter, Müller Mihály, Szabó Konrad, Schütt Mihály, Frei Konrad, Bayer György, Schütt Márton, Fröhlich Péter, Kubisch Károly, Arasz András, Fröhlich Henrik, Berg András, Gocsik Ádám, Gocsik György, Bartolf Márton, Hay Márton, Beinschrodt Márton, Schmidt György, Keiser Ádám, Schupkegel Péter, Hay János, Hay Mihály, Volf Márton, Schütt András, Arasz Mihály, Schmidt Fülöp, Kontz András, Hay András, Hodacsik János, Tichy András, Müller Péter, Bartolf András, Gut György, Herber József, Tichy Márton, Hay Péter, Wagner Henrik, Wagner András, Berg András, Vogl András, Bartolf Ádám, Renner Konrad, Hay János, Kaiser Mihály id., Arasz Kristóf, Weitner Márton, ifj. Hnustján Sámuel, Bartolf József, Schäffer Márton, Piltz Dániel, Stefan Sámuel, Müller György, Brandt Mihály, Kaiser Mihály, Nun György, Stefan Mihály, Baumann Dániel, Schäffer Ádám, Schäffer Márton, Braun András, Heibach István, Tichy Márton, Schultz Sámuel, Kontz Henrik, Schäffer Márton, Schäffer András, Kaiser Mihály, Bartolf Henrik, Kaiser Kristóf, Szilassy Henrik, Kaiser Márton, Hay András, Kaiser György.

Megérkezett!

Megérkezett!

Megérkezett!

A legjobb minőségű
OROSZ ES CHINAI TEA

eredeti csomagolásban és kimérve

kilója 10 koronától 36 koronáig.

TÖREDÉK TEA

kilója 8 korona.

Valódi jamaikai és belföldi rumok

literje 2 koronától 7 korona 40 fillérig üveggel együtt,
üres üvegek a beszámított árban visszafogadhatnak.

VOJTEK és WEISZ

tea és rum nagykereskedése

ARADON.

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság
(Csanádi-palota)

a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegy bekötéseket vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készített el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás. Pontosság.

Budapest, 1900. január 2.

Tekintetes

Földes Kelemen

gyógyszertári és vegyészeti laboratoriuma

Aradon.

El vagyok ragadtatva az Ön Margiterémjétől, melynek jóságát, csodatévő hatását, nem tudom eléggé dicsérni összes művészno ismerőseim előtt, kik velem együtt használják, sikerrel és előszere-tettel.

Kiváló tisztelettel:

Bártfay Margit,

a Nemzeti színház tagja.

437

Értesítés.

Tisztelettel ajánlom a nagyérdemű közönség és t. vendégeim szives figyelmébe

MÜTERMENBEN

a legnagyobb gonddal és izléssel készülő

különféle fényképeimet

mint legkedvesebb alkalmi ajándékot, u. m. platin, brom, brom-platin, albumin, matt- és fényes celloidin stb. papírokon kis képtől egész életnagyságig. Olaj, aquarell- és pastell-festményeimet.

Utólérhetlen művészies nagyításokat és a kedvességéről elősmert gyermek pillanatfölvételeimet stb.

Uzletáthelyezés miatt mélyen leszállított árak:

1 életnagyságu nagyított mellkép **30** korona,
6 darab mignon-fénykép **4** korona,
6 darab vizit-fénykép **6** korona,

minden más nagyságnál az eddiginél sokkal előnyösebb árak.

Szives megrendeléseket mielőbb kérek.

Tisztelettel:

KLAPOK ALAJOS,

fényképész. Templom-utca, Minorita-palota. Bejárat a m. kir. posta mellett.

S z e s z ü z l e t

— Január 13. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 110 korona, kicsinyben 112 korona, finomított szesz nagyban 113 korona, kicsinyben 115 korona hordó nélkül per 100 liter 7/10 beelőrtve 70 korona fogyasztási adót Száritott moslék 11 korona métermázsanként.

Az
Aradi Közlöny

a vidék legterjedelmesebb és legolvasottabb politikai napilapja.

Megjelenik naponként legalább 12 oldalon.

F. évi február hó 1-ével újabb előfizetést nyit.

Előfizetési ár:

Február hóra helyben 2 korona, vidékre 2 korona 40 fillér.
Február—márczius hóra helyben 4 korona, vidékre 4 korona
80 fillér.

Ujonnán belépő előfizetőink

Petőfi Sándor összes költeményeit

diszkötésben, azonfelül a

MAGYAR SZINMŰVÉSZET

gazdagon illusztrált könyvét — míg a készlet tart — in-
gyen megkapja.

2). szám.

Árverési hirdetmény.

A földmivelségi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának mult évi 104538. számú magas rendelete alapján a lippei m. kir. erdőgondnokság által kezelt álliosi erdő részben az 1900—1905. évekre kitűzött 836.45 k. holdas erdőterületek tarvágás és irtás útján használandó s 123 m³ épületfára, 11049 ürm³ hasábfára, 4284 ürm³ dorongfára és 21109 kétfogatu szekér galyfára becsült fakészleteknek eladása, s evvel kapcsolatban a letarolt s kiirtott vágásterületeknek beerdősítési kötelezettség mellett mezőgazdasági köztes használatok céljaira beendő bérbeadása céljából Lippán, a m. kir. főerdőhivatalroda helyiségében 1900. évi január hó 24-én délelőtt 10 óráig zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartani. — Az írásbeli ajánlatok az árverés napjának délelőtti 10 órájáig az alulírott m. kir. főerdőhivatalhoz nyújtandók be. Átküldési ár egyiránt a fakészletek becsértéke 164000 korona, másrészt pedig a kiirtott vágásterületek haszonbérbe vételéről fejében megállapított becs-

ár és holdanként 12 korona. Bánatpénz 20415 korona. Az árverési és szerződési feltételek alólírott főerdőhivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Szabálytalanul felszerelt, valamint a feltételektől eltérő vagy elkésve, illetve táviratilag benyújtott ajánlatok és utóajánlatok nem fogadtatnak el és az ajánlatok választása és elfogadása fölött a földmivelségi m. kir. miniszter ur tetszése szerint intézkedik. 294

Lippa, 1900. jan. hó.

M. kir. főerdőhivatal.

(Utánnymat nem dijjaztatik.)

227—1909. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál Gáj külvárosban a 2200 korona tisztí fizetés, a megfelelő lakbérrel és 800 korona lótarthatási általánynyal javadalmozott kerületi orvosi állás betöltendő lévén, azon okleveles orvosokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják s kik arra a tisztí orvosi vizsga letétele által minősítvék, felhivom, hogy pályázati kérvényüket hivatalomhoz a folyó hó 27-ig bemutatassák.

Megjegyzem, hogy a kerületi orvos a hatósági szervezet rendelkezése szerint, orvosi körletében köteles lakni.

Aradon, 1900. évi január hó 12-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez
valamint a gyümöleslákat károsító rovarok,
továbbá a szegecs és tormáncs
teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa féle

szabadalmazott

önműködő

ugy hordozható, mint kocsira szerelt

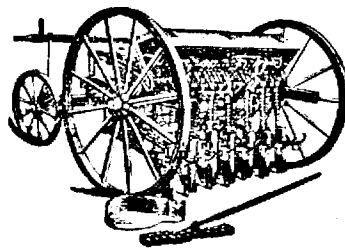
„Syphonia“

fecskendők, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik. Ezen fecskendőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitázhatlan kiválóságát minden más redszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legujabb szerkeztű
„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerékek nélkül, dombon vagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmeztakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és szalmaprések- kézi használatra, kukoricza morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék hengerek és boronákban a legujabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kir. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve. — Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselek és ismét-eladók alkalmaztatnak.

Frankfurter Sándor és Fia**egyenruha és hadi felszerelési intézete****Budapest, V. ker., Fürdő-utca 9. szám.**

Szerződésbeli szállítója a **cs. és kir. hadapródiskolának Budapesten**, szállítója a **69. gy.-ezred tisztikarának, a pármái herczeg udvari személyzete** részére, valamint számos **tábornok, törzs- és főtiszteknek.**

A cég temérdek elismerő okmány és levél birtokában van, a mi teljes biztosítékot nyújt arra, hogy bárki a legnagyobb bizalommal fordulhat hozzá.

A **Frankfurter Sándor és Fia** egyenruha és hadfelszerelési cég legelső egyike a fővárosban, a mely nagy egyenruha szállító üzlete mellett, a legegánsabb kivitelben készít

420

polgári uri ruhát is,

valódi angol sanerben, saját műhelyeiben, a cégtulajdonos saját szabása mellett, **a polgári ruhák csakis kiváló angol szöveteiből készülnek.**

Szállít egyenruhákat: Tábornokok, törzs- és főtisztek, m. k. honv. tisztek, csendőrség és pénzügyőrség részére.

A cég egyik beltágja gyakrabban és már legközelebb is le fog rándulni **Aradra**, hogy a rendelvényeket személyesen vegye át. Kéri tisztelettel az **aradi helyőrség és nagyközönség szíves pártfogását.**

Árjegyzékekkel és információkkal bérmentve készséggel szolgálunk.

Szállít egyenruhákat: vasuti, posta, táviráda, erdész hivatalnokok, bányászok és tüzoltó egyleteknek. Az egyenruhán kívül mindennemű felszerelési czikkeket is a legfinomabb és legjutányosabb áron.

Önkéntesek az önkéntesi jog elnyerésére szóló okmányok iránti felvilágosításokat mindenkor megkapják cégünknel.

20% engedményt kap mindenki,

GUMMI

és **halhólyag**, az egyedüli legbiztosabb legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők részére. Ára tuczatonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts amerio. tuczátja frt 3.—, 4.— és frt 5.—. **Női óvszerek** Hasso tanár-féle frt 2.—. Menninga tanár-féle darabonként. Ezen női óvszerek százaszor frt 2.50. dr. Eariet-féle frt 3.— darabonként frt 2.—, 3.— is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczatonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.

Diana óv havi kötő nőeknek, legjobb a világon, drbjá frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban, ingyen és bérmentve.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF,
Bécs, Brandstätte 3.
1881-ben alapított hírneves higiénia specialista cég.

20% engedmény!

ki e hirdetésre hivatkozik!

5173—1899. évi sz.

Faeladási hirdetmény.

A bisztrai és gotuli erdő-gondnoksághoz tartozó erdőkben 1901—1920. években, tehát 20 év alatt kihasználható és Szászsebesre leszállítandó évi mintegy 30000 ürköbméter cellulagyártáshoz alkalmas fenyőfának eladása iránt, a szászsebesi kir. erdőhivatalnál 1900. évi február hó 27-én délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár:

a) a szerződés első tiz évében ürköbméterenkint 2 frt 50 kr.

b) a második tiz évében ürköbméterenkint 2 frt 75 kr.

Bánatpénz tizezer (10000) forint.

Az árverési és szerződési feltételek 1900. évi január hó 1-től kezdve a földmívelésügyi m. kir. miniszterium erdészeti főosztályánál (Nádor-utca 5. sz.) valamint a szászsebesi erdőhivatalnál megtekinthetők, esetleg versenyezni kívánóknak az erdőhivatal által meg is küldetnek.

Tájékozással megjegyeztetik, hogy fenti faanyagon felül, az 1902. évtől kezdődőleg, ugyancsak a szászsebesi raktárban még évenként mintegy 20—25.000 m³ a cellulase gyártulajdonosa által nyilvános árverésen megvásárolható fenyő rönkfa is kerül eladásra.

Szászsebes, 1899. évi decz. hó 30-án. 412

M. kir. erdőhivatal.

4125—1899. p. m.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az Ausztriába való állapotbevitel tekintetében jelenleg érvényben lévő jogszabalmi korlátozásokat tartalmazó 376. számú állategészségügyi értesítő az érdekeltek által hivatalomban megtekinthető.

Aradon, 1899. évi december hó 31-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

Eladandó

Aradon

a Kórház-utca 15. sz.

alatti 3489 □-ölnyi

kert

mely a Kórház-utczától a Dózsa-utczáig terjed egy csinos lakházzal, egy magtárral, kertésszel és egy üvegház beléző virágokkal együtt vagy egészben vagy egyes helyekre felosztva. Egyes helyek □-ölnként 8 1/2 frt, 10 frtig kaphatók. — Bővebb

Hruzek Bélán

Uj-Aradon Fő-utca II. sz. a

és szivességéből

Tabakovits Emil

ur építészeti irodájában Aradon Tökölly-tér 2. sz. alatt.

Báli
ujdonságainkat

figyelmébe ajánljuk!

Különlegességek

selyem, gasier és divatkelmékben.

Valódi francia battistok, himzett és ajour, Caliko bálókra igen alkalmas és minden színben kapható.

Báli belépők (Entree), legyezők minden kivitelben.

Mennyasszonyi kelengyék nagy raktára.

Fegyházban kötött gyermek-, női- és férfi harisnyák.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA
— Arad, Szabadság-tér 19. —

Tyukszem,

szemölcs, bűtyök és mindenféle bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elmulasztja a

Hajós-féle

ANAGALLIN

Ára 35 kr.

Nyilatkozat. Tekintetes Hajós Árpád gyógyszerész urnak Arad. Fogadja legmélyebb köszönetemet az Ön által feltalált csodás hatású Anagallin-ért, mely a régi kinzó bőrkeményedéstől rövid idő alatt és igen sikeresen megszabadított. El nem mulaszthatom az Ön igazán kitünő szerét a szenvedő emberiség figyelmébe ajánlani. Arad, jul. 24. Tisztelettel Szello Józsefne.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon kitünő készítményeiért, nagy arany-éremmel, díszoklevéllel és érdemkereszttel kitüntetve. Kapható egyedül a készítőnél:

H AJ Ó S Á R P Á D

gyógyszertára

Aradon, Andrásy-tér 22.

A megyeházzal szemben.

Meghívás.

Németsági takaré- és segély-egylet mint szövetkezet

1900. évi január hó 28-án délután 1 órakor

tartja a római katolikus iskola helyiségében

a IV-ik ciklus

rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

T Á R G Y:

1. Korelnök választás.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása.
4. Két felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Két hitelesítő választása.
6. A könyvvezető és pénztárnok előléptetése vagy újjáválasztása.
7. Indítványok.

Németség, 1900. január 3.

Furthammel Miklós,
jegyző.

Glazsy Miklós,
elnök.

Zár-számla. 1899. Schluss-Rechnung.

1899. év végével volt 60 törzsbetevő, 387 törzsbetéttel. 1899. évben ki-
lépett 2 törzsbetevő, 15 törzsbetéttel. Ujjonnan belépett 2 törzsbetevő,
15 törzsbetéttel. 1899. év végével volt tehát 60 törzsbetevő, 390 törzs-
betéttel. — Ende 1898 waren 60 Antheilbesitzer mit 387 Antheilen. Im
Jahresausgetreten 2 Anteilbesitzer mit 15 Antheilen. Neu gezeichnet 2
Antheilbesitzer mit 18 Antheilen. Somit bleiben 60 Antheilbesitzer mit
390 Antheilen.

Stosz Mihály,
könyvvezető. (Buchhalter.)

Hasznos- és veszteség-számla. — Verlust- und Gewinn-Conto.

Veszteség. — (Verlust.) Nyeresség. — (Gewinn.)

	Kor. fl.		Kor. fl.
Részesek (Regie)	211 36	Leszámitolási kamat (Escompte Zinsen)	4395 95
Bevitel-kamat (Einlags-Zinsen)	2378 04	Leszámitolási illeték (Escompte Gebühr)	458 37
Adó (Zinssteuer)	237 84	Előleg kamat (Vorschuss-Zinsen)	68
Állami adó (K. Steuer)	288 38	Előleg illeték (Vorschuss-Gebühr)	10
Adó (Gemeinde um- satzsteuer)	59 04	Adósok kamat (Debitoren-Zin- sen)	16 54
Adó (Schulsteuer)	40 94	Késedelmi kamatok (Verzugs- Zinsen)	32 86
Adó (Wegsteuer)	19 86	Nyomatványok (Drucksorten)	4 80
Házbér (Haus-Zins)	60		
Szolgadíjazás (Dienerlohn)	60		
Díjazások (Gehälter)	440		
Kapitál-illeték (Handelskam- mer Beitrag)	5 40		
Nyugtábelvétel (Quittungsstem- pel)	19 62		
Leírás leírás (Inventar ab- schreibung)	18		
Tiszta nyereség (Reingewinn)	1070 82		
	4909 30		4909 30

Németség, 1899. decz. 31-én. — Németség am 31-ten Deczember 1899.

Fenti nyereség- és veszteség-számla az üzleti könyvekkel összeha-
sonlítva, egyenlőnek találtatott. — Gegenwärtige Verlust- u. Gewinn-
Conto wurden mit den Geschäftsbüchern verglichen u. übereinstim-
mend gefunden.

Mérleg-számla. — Bilanz-Conto.

Vágyon. — (Activa.) Teher. — (Passiva.)

	Kor. fl.		Kor. fl.
Pénztár (Cassa)	1897 12	Törzsvágyon (Stammcapital)	4840
Árnyékszám (Wechsel-Porto- fevél)	55849	Betétek (Einlagen)	47305 22
Előleg (Vorschuss)	34	Átmeneti kamat (Transitor- Zinsen)	1162 52
Leírás (Inventar)	162	Tartalékalap (Reservfond)	3559 16
		Külön tartalékalap (Special- Reservfond)	4 40
		Tiszta nyereség (Reingewinn)	1070 82
	57942 12		57942 12

Németség, 1899. évi decz. 31. — Németség, am 31 Deczember 1899.

Stosz Mihály, Glazsy Miklós, Trapp Vendel,
könyvvezető. (Buchhalter.) igazgató. (Direktor.) pénztárnok. (Cassier.)

Fenti zár-számla az üzleti könyvekkel összehasonlítva, egyenlőnek talá-
tatott. — Gegenwärtige Bilanz wurde mit den Geschäftsbüchern ver-
glichen und übereinstimmend gefunden.

A felügyelő-bizottság:

Hock József. Bauer Miklós. Menrath Miklós.

Kérem vigyázzni a védjeggyel!

Mária-Czelli gyomor-cseppek

KITŰNŐ HATÁSSAL BIR GYOMORBETEGSÉGEKNÉL.

Nélkülözhetlen, régóta hírneves házi- és étvágytalanságnál, gyomorgyöng-
ségnél, kellemetlen azu legelkezétnél, vérszegénység, iszony és hány-
ingereknél, gyomorgörsöknél, székeménység és szorulásoknál.

Ugyszint főfájásoknál, a gyomor túlterhelésénél. Kipróbált gyógyszer gilliszták
és májbetegségek ellen. Mindezen betegségeknek a Mária-Czelli gyomor-cseppek
sok éven át a legjobb gyógyszereknek bizonyultak, miről száz és száz elismerő
bizonyítvány tanuskodik. Egy közönséges palack ára használati utasítással 40
kr., kétszeres palack ára 70 kr.

Brády Károly gyógyszer-tára a „Magyar Királyhoz”
Bécs, I. Fleischmarkt 1.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, VI., Király-utca 12.
Továbbá az összes gyógyszer-tárakban. 2421

1 főnyeremény 100.000 korona értékű tárgy,

4 főnyerem. egyenkint 20.000 kor. értékű tárgy stb.,

20% levonással készpénzben nyerhető

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára rendezett

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

egyetlen sorsjeggyel.

Minden sorsjegy még öt huzáson utánfizetés nélkül játszék, da-
ozára annak egy sorsjegy ára

csak egy korona.

II-ik huzás visszavonhatlanul

már holnap.

Sorsjegyeket ajánl a

422

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

kezelősége, a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy.
kir. államvasutak személypénztárai és minden dohánytözsde.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője ?

pattanás vagy bármilyen folt az ar-
czán, használja a teljesen ártal-
matlan **Rozsnyay-féle világhírű**

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arczbőrt rövid időn fehérré,
tisztává és üdűvé teszi. Egy tegely ára
70 kr. Egy kis tegely ára 35 kr. **Serail-
szappan** egy drb. 80 kr. **Serail-
hőgyör** egy doboz 70 kr. Kitűnő és
valódi **Epszappan** egy drb. 40 kr.

Étvágytalanság

és gyomorgyengeség
gyógyítására **ozrek mennek Karla-
badba** holott ezt a célt itthon is elér-
hetik **Rozsnyay M.**

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elő-
segíti és a gyomrot rövid időn tökélete-
sen helyreállítja.
Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco
küldve 6 frt 6 kr.

Váltóláz és hideglelés ellen

legbiztosabb és legkellemesebb szer,
különösen gyermekeknek, kik a keserű
chinint másképp bevenni nem tudják a
Rozsnyay M.-féle

Chininezukorka és

Chininesokoládé

melyet a magyar orvosok és természet-
vizsgálók nagy gyűlése 1889-ben Fiumé-
ben pálya díjjal koszorúzott. Értéktelek
hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki
csak a **ROZSNYAY M.-féle** pályakoszorú-
zott készítményt kérje és fogadja el,
melynek minden egyes csomagoló papí-
rosán Rozsnyay Mátyas névalírása ol-
vasható.

Idegesség,

vérszegénység

és az ebből származó bajok ellen leg-
biztosabb hat **Rozsnyay**

Vasaschinabóra,

mely saját természetű ménessi édes borral
készítve, hatásköze minden hasonló ké-
szítményt felhalm. Egy üveg ára 1 frt
20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink
törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadság-
szobrot ábrázolja.

K a p a t ó:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában **Arad, Szabadság-tér.**

Budapestben: **Török József és dr. Egger Leo „Nádor”** gyógyszer-
tárában, valamint minden magyarországi gyógyszer-tárban.

3184—1899.

Árverési hirdetés.

A simonyifalva község alól-irt előjárói részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Simonyifalva község tulajdonát képező cserép és tégláégető gyárnak 6 évre, vagyis 1900. évi január hó 1-től 1905. évi december hó 31-ig nyilvános árverés útján 1900. évi január

hó 28-án d. u. 2 órakor Simonyifalva község házában haszonbérbe fog adatni.

Árverelők a feltételeket Simonyifalva jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt hármikor megtekinthetik.

Simonyifalván, 1900. évi január hó 5-én. 424

Páll Pál, Balla József,
jegyző. biró.

AZ ORSZÁGOS

szőlőoltványtelep részvénytársaság

ez évi terméséből

eladó

nagymennyiségű különböző faju I. oszt. gyökeres fás

szőlőoltvány

továbbá sima és gyökeres

amerikai vessző.

Az árakra és szállítási feltételekre nézve bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

az igazgatóság.

Arad (Csanádi palota II. em.)

2975

Páratlan a THYMOL fog-creme!

THYMOL
a legkellémesebb fogtisztítószer, lidít, frissít.

THYMOL
fehéríti, szépitli és konserválja a fogakat.

THYMOL
ártalmatlan, anti-septikus, eltávolítja a fogfájást.

THYMOL
utón igen szépszerű. Néikülföldön.

THYMOL
főrvényesen védett HAZAI gyártmány.

THYMOL
főül minden más fogtisztítószer.

1 tubus 60 fillér. — Kapható mindenütt.
6 darab díszes dobozban 3 korona bérmentve.
Egyedüli készítő és főszétküldési raktár:
SCHWARTZ illatszergyára
hygien. kozmet. laboratorium 2806
Budapest, Damjanich-utca 28. sz.
Gyári raktár és főküzlet: Temesvároth (Szinház-épület.)
Főraktár: VOJTEK és WEISZ gyógyszer-nyagykereskedésben.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére a fenn-tartására a legkifünőbb, teljesen ártalmatlan, vegy-tiszta és zeirmentes készítmény a

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is bájos arczsinat kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetősegg hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyemnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemial intézet és központi vegykisérleti állomás vizsgálmatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy l frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., arcviz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.

ÉPÜLET- és MŰLAKATOS.
PANKER VIKTOR
AKAR UTANA 1 éven.
Különlegesenégek.
ACZELLEMEZ REDÖNYÖK
Szabályozható kályhák, napellenzők.

Medves fal zárítására vaskorarak napidij mellett bármikor kaphatók.

Telefon 202

D'WAGNER és TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK BUDAPEST
DE TIRADY-UTCA 3
és Gyula meleg mőgőllj.

MINT BETETI TÁRSASÁG.

SZIKVIZGYÁRAK BERENDEZÉSE és ELLÁTASA.
SÖR és BORKIMÉRŐ KÉSZÜLEKEK.
FÉMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS FÉMLEMEZELÉSI INTÉZET.

FOLYÉKONY SZENSÁV
MÉPES ARJEGYZÉK INGYEN ES BERMENTÉSEN

95% on az Mre betárlálon

Küfeke gyermeklisztjét

MAGYARORSZÁG, AUSZTRIA, NÉMETORSZÁG stb. LEGELSŐ HOZZAÉRTŐI AJÁLJAK
 LEGJOBBAN TÁPLÁLJA A GYERMEKET | ^{Kapható} győgszertárakban és drogériákban | GYOMORÉS BÉLBETEG GYERMEKEK ETEL-
 TEJHEZ VALÓ LEGJOBB POTLEK | KÜFEKE R. WIEN VI/2 | REMJENÉL LEGJOBBAN BEVÁLIK

Az Aradi polgári takarékpénztár részvény-társaság felszámolás alatt.

Kimutatása

1898. október hó 28-tól, — 1899. december hó 31-ig.

	Álladék			
	1898. október 27. — 1899. december 31. könyvek szerint.			
	frt	kr.	frt	kr.
1 Készpénz	16427	55	1896	89
2 Váltók	915580	37	189308	40
3 Záloglevél biztosítéki alap	203025	60	200105	—
4 Jelzálog kölcsönök II. helyen	396558	69	374219	71
5 Záloglevél kölcsönök	2593929	30	2175119	91
6 Központi szálloda berendezése	55364	60	55364	60
7 Saját értékpapírok	78742	95	39023	29
8 Záloglevél készlet	1900	—	5500	—
9 Adósok	369505	46	196222	57
10 Előleg kölcsönök	17589	45	3030	25
11 Kötvény kölcsönök	48492	67	23004	42
12 Ingatlanok	300676	09	366141	71
13 Leltári főkönyv szerinti értéke	11154	48	9283	11
14 Hátralékos záloglevél szelvények	4415	—	7012	—
15 Hátralékos kisorsolt záloglevelek	9550	—	4030	—
16 Hátralékos osztalék szelvények	764	—	246	—
17 Nyugdíjalap készpénzben	7379	89	3229	89
18 Betétek "intézeti részvényekben"	9939	82	9318	—
19 Betétek	893771	86	213324	09
20 Záloglevelek a forgalomban	2881400	—	2210000	—
21 Pénztár letétek	40696	65	32898	61
22 Hitelezők	206906	15	4662	87
23 Ingatlan tartozás központi szállodán	147053	—	143880	—
Visszleszámítás	604012	31	78140	20

Arad, 1900. január 12.

A felszámoló bizottság

A felügyelő bizottság

Gazdasági bank részvénytársaság felszámolás alatt

kimutatása 1898. november 3. — 1899. december 31.

	Könyvek szerinti álladék			
	1898. nov. 3.		1899. decz. 31	
	frt	kr.	frt	kr.
Berendezés	3754	51	2965	51
Jelzálogkölcsön	2700	—	1800	—
Értékpapír	27700	—	28680	14
Folyószámla előleg	74545	41	50737	—
Pénztár	186	82	1791	25
Előlegkölcsön	891	—	291	—
Váltó	288300	28	25385	—
Pénztárletét	2408	69	1146	27
Takarékbetét	3596	85	24	78
Hitelezők	109677	57	108228	08
Adósok	48246	50	44969	53
Visszleszámítás	261343	28	2700	—
Fedezeti váltó	17573	—	—	—

Arad, 1899. decz. 31.

Speczialista SÉRV-KÖTÖKBEN.
 A Keleti-féle cs. és kir szab. sérv-kötő a legtökéletesebb ezen nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja az eddigi sérvkötők hiányát.
Árak:
 egyoldalu 6 frt.
 ketoldalalu 12 frt.

Gyáramban (alapított 1878.) készülnek ezenkívül: mülábak, műkezek, járó- és nyújtó-gépek, egyenestartók, (Hessing-féle rendszer), orthopédiai fűzők, háskötők, görccsérharisnyák és mindenféle gummiárak urak és hölgyek részére.
 Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:
KELETI J. mű- és orvos sebészeti kötöszeg-gyáros
 BUDAPESTEN, IV. Koronaherczeg-utca 17.
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 2791

4088—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy folyó évi december hó 29-től kezdődőleg tilos sertéseket Ausztriába bevinni Bács-Bodrog vármegye topolyai járásából, Hont vármegye szobi járásából, Nograd vármegye nográdi járásából, Pozsony vármegye felsőcsalóközi járásából, Pozsony vármegye pozsonyi járásából, Mosony vármegye rajkai járásából Torontál vármegye törökkanizsai járásából, Vas vármegye községi járásából, Vas vármegye sárvári járásából, Vas vármegye vasvári járásából, Kőszeg rendezett tanácsu városból, Fiume szab. kir. városból, valamint a horvát-szlavonországi Modrus-Fiume vármegye suskai járásából, Pozsega vármegye pozsegai járásából, Varasd vármegye pregradai járásából, Varasd vármegye klanjeczi járásából, Varasd vármegye krapinai járásából, Verőcze vármegye diakovári járásából, Verőcze vármegye naticzi járásából, Zágráb vármegye zágrábi járásából.

A bevitel azonban megengedettik Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye biai járásából, Vas vármegye szombathelyi járásából, Vas vármegye németújvári járásából, továbbá Nagyvárad szab. kir. városból, végül a horvát-szlavonországi Zágráb vármegye karlováci járásából, valamint Karlovác, Kőrös, Eszék, és Varasd városokból.

Aradon, 1899. évi december hó 29-én.

Salacz,
 kir. tanácsos
 polgármester.

Ministeri rendelet!

kész bélyegzőket és pedig:

Korona, ✕ Korona fillér, ✕ Korona érték, ✕ Kronenwährung, ✕ 1900. stb. nagy választékban, mindennemű hozzávaló feltűnő festékekkel raktáron tartok és mindig készen kaphatók:

a Bpesti gyorsajtó nyomdában és ruggyanta bélyegző intézetnél Andrássy-tér 19. sz. a. „Központi szállodában” **Keppich Zsigmondnál.**

Vidéki rendelések azonnal eszközöltetnek. — Városi és megyei telefon 345. sz.

Első Biztosító Intézet Katonai Szolgálat Esetére

6 cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt,

keres ugy Arad mint vidékére jutalék, esetleg

fix fizetéssel

üzletszerzőket s helyi képviselőket.

Ajánlatok Aradra: Zrinyi-u. 4/b. intézendők.

Burgundi és Czukorrépa

eladó 415

Kis Ernő-utca 3. sz. alatt.

Egy szép nagy

üzlethelyiség

Andrássy-térre nyíló mellék utcában

évi 300 frtért kiadó!

Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A „Gazdasági bank részvénytársaság” 1898. évi november hó 3-án megtartott rendkívüli közgyűlésén felszámolását határozván el, a keresk. törv. 202. §-a értelmében a társasági hitelezők felhivatnak, hogy követeléseiket ezen hirdetménynek harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt érvényesítsék.

Gazdasági bank részvénytársaság felszámolás alatt. 411

Lakatos tanulók

felvétetnek. 430

Stoll Béla

Csernovits Péter-utca 22-23.

Aradvármegye alispánjától.

35097—1899.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A talpasi köröshidvám bérletének további biztosítása céljából 1900. év január hó 20-án délelőtt 10 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen bérbeadás 1900. évi márczius hó 1-én kezdődik s tart három egymásutáni évig, vagyis 1903. év február hó végéig.

Az évi bérösszeg, illetve kiáltási ár 1200 korona.

A szedhető vámdíjak a következők:

- minden befogott marha után (6) hat fillér,
- minden szabadon hajtott marha után (4) négy fillér,
- minden aprómarha után (2) kettő fillér.

A vámfizetések alóli menteségek s egyéb feltételek a versenytárgyalás napjáig a vármegye főszámvevői, valamint a kisjenői főszolgabírói hivatalokban megtekinthetők.

Miről versenyezni szándékozik azzal értesítetnek, hogy zárt írásbeli ajánlataikat 10% bánompénzzel együtt fenti időpontig annak kijelentésével, hogy a feltételeket ismerik s azoknak magukat alávetik, annál is inkább terjesszék be a vármegye alispánjához, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Arad, 1899. december hó 22-én.

Dálnoki Nagy Lajos,
alispán.

3003

Egy jó házból való leány,

ki háztartás vezetéséhez és varráshoz ért, magyarul és németül beszél, idősebb nő mellé

házvezetőnőnek

kerestetik. 428

Bővebbet Arad, Deák Ferencz-utca 3. szám. 1. emelet.

5382—1899. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szende Tivadar ügyvéd által képviselt Sand János uj-panáti lakos, mint Zahn Anna engedményese végrehajthatónak, Néhai Sand Jánosné Csabradi Rozália jogutódai Verstein Mihály, kisk. Sand Antal és kisk. Sand Rozália uj-panáti lakosok végrehajtást szenvedők elleni 60 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Uj-Panát községben fekvő,

az uj-panáti 161. sz. tkvben A + 1 sor (311. 312) hrsz. a. foglalt 154. sz. ház és beltelekből álló ingatlanra 400 frt és A + 2. sor 1432. hrsz. a foglalt kézi kertből álló ingatlanra 20 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanokra az 1900. évi január hó 31-ik napjának d. e. 9 órakor Uj-Panát községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 40 frtot, illetve 2 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1899. évi november hó 10. napján.

Az aradi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Bilkey,
kir. tszéki bíró.

Hoffmann Sándor

árúháza

ARAD, Atzél Péter-utca (Szinház-épület.)

Báli belépők
darabja 7 korona.

Legujabb báli legyezők
darabja 80 fillér.

Gyönyörű nyakkendők darabja
egy korona.

Kötények és Ingblousok legujabb kivitelben vannak.

Valódi Prágai 1^a bőrkeztük
95 kr. párja.

Egy jó erkölcsű fiu tanulónak fizetéssel felvétetik.

